

Agroresursu un
ekonomikas
institūts

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Jūrlietu un
zivsaimniecības fonds

ZRP 2014-2020 ietvaros

Atskaite

Ražotāju organizāciju darbības izpēte tālākās darbības uzlabošanai

2017. gadā

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ ES

Saturs

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI.....	3
KOPSAVILKUMS.....	6
DARBA SATURS.....	8
IZMANTOTIE DATI UN METODES	9
LATVIJAS ZVEJAS PRODUKTU RAŽOTĀJU ORGANIZĀCIJU DARBĪBAS IZPĒTE.....	10
1. Ražotāju organizāciju izvēlētie attīstības mērķi un to izpilde.....	10
1.1. Statūtos noteiktie mērķi	10
1.2. Ražošanas un tirdzniecības plānu analīze.....	14
2. Ražotāju organizāciju attīstības iespējas	28
2.1. Zivsaimniecības nozares politikas plānošanā un īstenošanā iesaistīto institūciju noteiktās iespējas	28
2.2. Rādītāju analīze mērķu sasniegšanai	39
SECINĀJUMI UN IETEIKUMI	41
PIELIKUMI	43

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

AREI	-	Agroresursu un ekonomikas institūts
CSP	-	Centrālā statistikas pārvalde
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1379/2013	-	Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) Nr. 1379/2013 par zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgo organizāciju un ar ko groza Padomes Regulas (EK) Nr. 1184/2006 un (EK) Nr. 1224/2009 un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 104/2000.
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1380/2013	-	Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) Nr. 1380/2013 par kopējo zivsaimniecības politiku un ar ko groza Padomes Regulas (EK) Nr. 1954/2003 un (EK) Nr. 1224/2009 un atceļ Padomes Regulas (EK) Nr. 2371/2002 un (EK) Nr. 639/2004 un Padomes Lēmumu 2004/585/EK.
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 508/2014	-	Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) Nr. 508/2014 par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un ar ko atceļ Padomes Regulas (EK) Nr. 2328/2003, (EK) Nr. 861/2006, (EK) Nr. 1198/2006 un (EK) Nr. 791/2007 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1255/2011.
Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) Nr. 508/2014	-	Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) Nr. 508/2014 par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un ar ko atceļ Padomes Regulas (EK) Nr. 2328/2003, (EK) Nr. 861/2006, (EK) Nr. 1198/2006 un (EK) Nr. 791/2007 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1255/2011
EJZF RP 2014-2020	-	Eiropas Jūras un zivsaimniecības fonda Rīcības programma zivsaimniecības attīstībai 2014. - 2020. gadam
EK	-	Eiropas Komisija
EK ieteikums (2014/117/ES)	-	Komisijas ieteikums (2014/117/ES) par ražošanas un tirdzniecības plānu izstrādi un īstenošanu atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. 1379/2013 par zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgo organizāciju
EK īstenošanas regula (ES) Nr. 1419/2013	-	Komisijas īstenošanas regula (ES) Nr. 1419/2013 par RO un starpnozaru organizāciju atzīšanu, ražotāju organizāciju un starpnozaru organizāciju noteikumu paplašināšanu un sliekšņa cenu publicēšanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1379/2013 par zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgo organizāciju.
EK īstenošanas regula (ES) Nr. 1420/2013	-	Komisijas īstenošanas regula (ES) Nr. 1420/2013 ar ko pēc Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1379/2013 par zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgo organizāciju pieņemšanas atceļ Regulas (EK) Nr. 347/96, (EK) Nr. 1924/2000, (EK) Nr. 1925/2000, (EK) Nr. 2508/2000, (EK) Nr. 2509/2000, (EK) Nr. 2813/2000, (EK) Nr. 2814/2000, (EK) Nr. 150/2001, (EK) Nr. 939/2001, (EK) Nr. 1813/2001, (EK) Nr. 2065/2001, (EK)

			Nr. 2183/2001, (EK) Nr. 2318/2001, (EK) Nr. 2493/2001, (EK) Nr. 2306/2002, (EK) Nr. 802/2006, (EK) Nr. 2003/2006, (EK) Nr. 696/2008 un (EK) Nr. 248/2009’.
EK regula (ES) Nr. 1418/2013	-		Komisijas īstenošanas regula (ES) Nr. 1418/2013 par ražošanas un tirdzniecības plāniem, kas paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1379/2013 par zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgo organizāciju.
EPC	-		Ekonomikas pētniecības centrs
ES	-		Eiropas Savienība
Komisijas deleģētā regula (ES) Nr. 2015/531	-		Komisijas deleģētā regula (ES) Nr. 2015/531 ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 508/2014, nosakot izmaksas, par kurām ir tiesības pretendēt uz Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda atbalstu zvejnieku higiēnas, veselības, drošības un darba apstākļu uzlabošanai, jūras bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzībai un atjaunošanai, klimata pārmaiņu mazināšanai un zvejas kuģu energoefektivitātes palielināšanai
KZP	-		Kopējā zivsaimniecības politika
KZRO	-		Kurzemes Zvejniecības ražotāju organizācija
LAD	-		Lauku atbalsta dienests
LAND	-		Lauku attīstības novērtēšanas daļa
LZPRG	-		Latvijas Zvejas produktu ražotāju grupa
MK	-		Ministru kabinets
MK noteikumi Nr. 131	-		MK noteikumi Nr. 131 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā “Ražošanas un tirdzniecības plāni”” (spēkā ar 28.03.2015.)
MK noteikumi Nr. 136	-		MK noteikumi Nr. 136 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā “Zvejas flotes modernizācija”” (spēkā ar 08.03.2016.)
MK noteikumi Nr. 193	-		MK noteikumi Nr. 193 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā “Inovācija”” (spēkā ar 08.04.2016.)
MK noteikumi Nr. 290	-		MK noteikumi Nr. 290 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā “Zvejas ostas un izkraušanas vietas”” (spēkā ar 01.07.2015.)
MK noteikumi Nr. 437	-		MK noteikumi Nr. 437 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā “Tirdzniecības pasākumi”” (spēkā ar 05.08.2015.)
MK noteikumi Nr. 441	-		MK noteikumi Nr. 441 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā “Pievienotā vērtība. produktu kvalitāte un nevēlamu nozveju izmantošana”” (spēkā ar 05.08.2015.)
MK noteikumi Nr. 559	-		MK noteikumi Nr. 559 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā “Galīga zvejas darbību pārtraukšana””
MK noteikumi Nr. 753	-		MK noteikumi Nr. 753 (31.12.2014.) “Zvejas un akvakultūras produktu ražotāju grupu atzīšanas kritēriji,

			kā arī ražotāju grupu darbības nosacījumi un tās kontroles kārtība” (stājās spēkā ar 31.12.2014.)
MK 837	noteikumi	Nr.	- MK noteikumi Nr. 837 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā “Uzglabāšanas atbalsts”” (spēkā ar 08.01.2015.)
MSC			- organizācija “Marine Stewardship Council”
n.a.			- nav aprēķināms (dati nav vēl pieejami)
NNN zveja			- nelegāla, neregistrēta un neregulēta zveja
NZRO			- Nacionālā zvejniecības ražotāju organizācija
PVD			- Pārtikas un veterinārais dienests
RO			- ražotāju organizācija
RTP			- Ražošanas un tirdzniecības plāns
SVID			- stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze
TKO			- Zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgā organizācija
TKOD			Tirgus kopējās organizācijas departaments
VVD			- Valsts vides dienests
ZM			- Zemkopības ministrija

KOPSAVILKUMS

Kopējās zivsaimniecības politikas (KZP) joma aptver pasākumus saistībā ar Eiropas Savienības zvejas un akvakultūras produktu tirgiem, kur Zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgā organizācija (TKO) ir KZP neatņemama sastāvdaļa, un tai jāveicina tās mērķu sasniegšana. Zvejas un akvakultūras produktu ražotāju organizācijas (RO) ir galvenie dalībnieki, no kuriem ir atkarīga KZP mērķu sasniegšana un TKO pareizas pārvaldības nodrošināšana. TKO pārvaldībai ir jānotiek saskaņā ar KZP labas pārvaldības principiem. Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. [1379/2013](#) ir atrunāts, ka RO ir galvenie dalībnieki, no kuriem ir atkarīga KZP mērķu sasniegšana un TKO pareizas pārvaldības nodrošināšana.

RO atzīšanas kritērijus un kārtību, darbības nosacījumus un kontroli nosaka un reglamentē Ministru kabinets (MK). Lauku atbalsta dienesta (LAD) Tirgus kopējās organizācijas departaments (TKOD) balstoties uz MK noteikumiem Nr. [753](#) un citu RO darbību reglamentējošo likumdošanu veic RO atzīšanu, darbības uzraudzību un kontroli.

Latvijā līdz 01.02.2016. tika nodibinātas 3 zvejas produktu RO, kuru darbības mērķi atbilst TKO mērķiem. Zvejas produktu RO ar Ražošanas un tirdzniecības plānu (RTP) palīdzību 2014. – 2015. gadā īstenoja virkni pasākumu, kas tika vērsti uz ilgtspējīgu zvejas darbību veicināšanu, nelegālas, neregistrētas, neregulētas (NNN) un nevēlamas zvejas prakses izskaušanu, un iespēju nodrošināt zvejas produktu izsekojamību un patērētāju piekļuvi skaidrai un visaptverošai informācijai. Zvejas produktu RO tāpat arī īstenoja pasākumus, kas tika vērsti uz to ekonomiskās atdeves uzlabošanu, tirgus stabilizēšanu un nosacījumu uzlabošanu zvejas produktu laišanu tirgū, kā arī augstu pārtikas kvalitātes un nekaitīguma standartu ievērošanu un zvejas ietekmi uz vidi samazināšanu. Iesniegtie RTP ir vērsti uz RO vajadzību apmierināšanu un to darbības uzlabošanu.

Pārsvārā pasākumi rezultējas ar dalību sanāksmēs, bet mērķu sasniegšanai un darbību ieviešanai to varētu paplašināt ar dažādu izpētes darbu, stratēģiju, loģistikas, programmu izstrādi un ieviešanu piesaistot atbilstošus speciālistus. Pašlaik lielākai daļai pasākumu ir noteikti iznākuma rādītāji (piem., dalība sanāksmēs), bet netiek definēti rezultāta rādītāji, t.i., kādas izmaiņas sagaida aktivitāšu/darbību ieviešanas rezultātā. Atkarībā no ieviestās aktivitātes tiem būtu jābūt izmērāmiem ar izmaiņām RO dalībnieku sasniegumos atkarībā no pasākuma mērķa. Līdz ar to kā rādītājs varētu būt izstrādātie produkti: ar to saprotot stratēģijas, programmas, pētījumi utt., pieredzes apmaiņas pasākumi, kas ietver komandējumus, apmācību pasākumus. Tā rezultātā būtu jāpieaug RO biedru skaitam vai RO biedru tirgus apjomam (palielinās noslēgto līgumu skaits, eksporta apjoms vai valstis), atkarībā no RO plāniem un ieviestajām darbībām.

MK noteikumiem Nr. [753](#) būtu jāpilnveido, lai labāk veicinātu Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju vadoties gan no Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. [1379/2013](#) 7. pantā RO noteiktajiem mērķiem, gan no zivsaimniecības nozares vajadzību un iespēju aspekta. Piedāvājam RO kā obligātus pasākumus noteikt: *“Ilgtspējīgu zvejas darbību veicināšana”, “Nevēlamas nozvejas novēršana un samazināšana”, “Centieni uzlabot nosacījumus organizācijas locekļu zvejas produktu laišanai tirgū”, “Ekonomiskās atdeves uzlabošana”, “Tirgus stabilizēšana” un “Centieni samazināt zvejas ietekmi uz vidi, tostarp izmantojot pasākumus, ar ko uzlabo zvejas rīku selektivitāti”*. Pārējie pasākumi būtu precizējami un aplūkojami ņemot vērā institūciju darbību. Lai

uzlabotu situāciju RO var izvēlēties vēl citas aktivitātes darbību īstenošanai, piem., speciālistu(ekspertu/pētnieku) piesaiste konkrētu problēmu risināšanai, komandējumi.

Ziņojumu sagatavoja Agrolesursu un ekonomikas institūta (AREI) Ekonomikas Pētniecības centra (EPC) Lauku attīstības novērtēšanas daļas (LAND) pētnieki: ekonomiste Mg.soc. I. Biukšāne un daļas vadītāja Mg.sc.ing. E.Bengu.

DARBA SATURS

Darba mērķis – apkopot un izanalizēt ražotāju organizāciju attīstības plānos noteiktos mērķus un to izpildes rezultātus, nosakot turpmākās attīstības iespējas.

Mērķa sasniegšanai izvirzīti sekojoši darba uzdevumi:

- 1) apkopot un izanalizēt RO attīstības plānos noteiktos mērķus, to izpildes rezultātus, kā arī to ieguldījumu ES tiesību aktos RO noteikto mērķu sasniegšanā;
- 2) izvērtēt RO turpmākās attīstības iespējas, ņemot vērā atbilstošās ES regulu prasības;
- 3) sniegt secinājumus un rekomendācijas.

Nodaļā “Ražotāju organizāciju noteiktie un izvēlētie attīstības mērķi” tika sniegts vispārējs ieskats par zvejas produktu RO Latvijā un to statūtos izvirzītajiem mērķiem, kā arī RTP noteiktajiem pasākumiem un darbībām, un to izpildi. Nodaļas ietvaros tika vērtēti zvejas produktu RO statūtos noteiktie mērķi pēc to būtības un atbilstības, kā arī RTP izvirzīto pasākumu un darbību izpilde dalījumā pa pasākumiem atkarībā no to statusa (skat.1.2.nod. -obligātie, papildus izvēles, u.c.).

Savukārt, nodaļā “Ražotāju organizāciju attīstības iespējas” balstoties uz ES un Latvijas likumdošanu (skat. 1. un 2. pielikumu) tika izvērtētas RO attīstības iespējas un perspektīvas ņemot vērā Latvijas zvejas produktu RO un LAD pausto viedokli. Šajā nodaļā tika analizēts zvejas produktu RO īstenoto pasākumu un darbību nozīmīgums Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanā, kā arī tika iegūts aktuālais viedoklis par Latvijas zvejas produktu RO atzīšanu un to darbības izvērtēšanu un kontroli saistītajām problēmām un iespējām.

Analizētie un interpretētie datu rezultāti ir apkopoti pētījuma katrā nodaļā, kā arī nodaļā „Secinājumi un ieteikumi”.

Pētījuma apjoms ir 40 lpp., neskaitot pielikumus. Pētījums sastāv no 2 nodaļām, un tajā ir iekļauti 1 attēls, 9 tabulas un 10 pielikumi. Pētījuma struktūra ir veidota atbilstoši mērķa sasniegšanai izvirzītajiem darba uzdevumiem. Atvēlētais izpildes laiks, kā arī pieejamā informācija un dati noteica šī pētījuma darba apjomu un detalizācijas pakāpi.

IZMANTOTIE DATI UN METODES

RO mērķu, īstenoto pasākumu un darbību izvērtēšanā tika analizēta Lursoft datubāzē pieejamā informācija un LAD izsniegtajos RTP un gada ziņojumos par plānu ieviešanu, kā arī šajos atzinumos ietvertā informācija. Pētījums tika veikts par laika periodu no 2014. – 2016. gadam un tādā apjomā, cik tas aptver pētījuma mērķi un tā sasniegšanai izvirzītos darba uzdevumus.

Pētījuma izstrādei nepieciešamā informācija no LAD sākotnēji tika pieprasīta 02.03.2016., bet pilnā apmērā tā tika iegūta tikai 18.07.2016. Informācijas savlaicīgu iegūšanu kavēja to konfidencialitātes statuss, kas trešajām personām neļauj izsniegt individuālus datus. Pateicoties institūciju sadarbībai un izskaidrojošajiem pasākumiem starp valsts institūcijām izdevās iegūt nepieciešamo informāciju. Iegūtā informācija sniedz visaptverošu, taču ne pilnīgu priekšstatu par RO un to darbību. Pētījuma izstrādei nozīmīgi bija iegūt LAD informāciju arī par RO īstenotajiem mērķiem un pasākumiem 2004. – 2013. gadā, kas ļautu izvērtēt šo mērķu svarīgumu un nozīmību Latvijas zivsaimniecības nozarei, kā arī to attīstību laikā. Šāda veida informācijas pieprasījums un iespējamo rezultātu izmantošana tika noraidīta gan no LAD, gan arī no ZM puses, kā galveno iemeslu minot atšķirīgos plānošanas periodus un dažādos RO darbību noteicošos plānošanas dokumentus, kas laikā savstarpēji nav analizējami.

Pētījuma izstrādei tika izmantotas kvantitatīvās un kvalitatīvās metodes. ES un Latvijas likumdošanas, kā arī RO plānošanas dokumentu izvērtēšanai tika izmantota socioloģisko pētījumu metode. Lai iegūtu aktuālo informāciju par RO un to darbību, tika veiktas telefonintervijas ar Latvijā dibinātām RO - “Nacionālo zvejniecības ražotāju organizācija”, “Latvijas Zvejas produktu ražotāju grupu”, “Kurzemes Zvejniecības ražotāju organizācija” un ZM. Savukārt, ņemot vērā LAD viedokli, tika izstrādāta un nosūtīta aptaujas anketa (skat. 3. pielikumu). RO darbību nosakošā un regulējošā ES likumdošana (skat. 1.pielikumu) nenosaka, kādas aktivitātes darbību realizēšanai būtu jāatbalsta un jāīsteno RO pasākumu īstenošanai. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu Nr. 1379/2013 “*Dalībvalstis pieņem piemērotus pasākumus, lai nodrošinātu tādu darbību kontroli, pārbaudi un izpildi, kuras veic saskaņā ar KZP darbības jomu, tostarp nosaka iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas*”. Savukārt, informācijas apstrādei un izvērtēšanai tika izmantota monogrāfiskā jeb aprakstošā, grafiskā un loģiski-konstruktīvā (indukcija un dedukcija) metode. Secinājumu un ieteikumu izstrādē galvenokārt pielietotas analīzes un sintēzes metodes.

Pētījuma un to rezultātu pilnvērtīgu un kvalitatīvu izstrādi kavēja novērtēšanas procesam savlaicīgi neizsniegtā informācija par RO, kā arī informācijas pieejamība tikai skanētā un printētā veidā, kas apgrūtināja un kavēja datu ievades, apstrādes un analīzes procesu.

LATVIJAS ZVEJAS PRODUKTU RAŽOTĀJU ORGANIZĀCIJU DARBĪBAS IZPĒTE

1. Ražotāju organizāciju izvēlētie attīstības mērķi un to izpilde

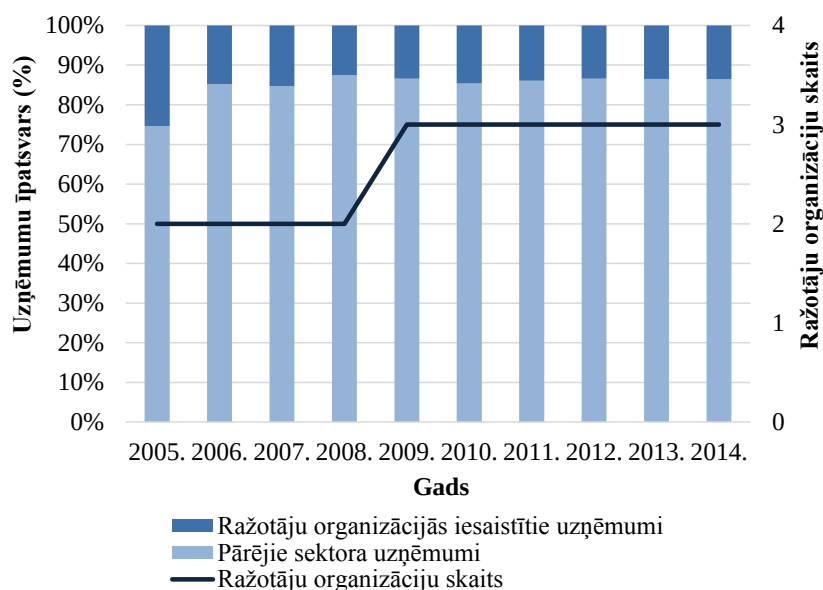
1.1. Statūtos noteiktie mērķi

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. [1379/2013](#) Zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgā organizācija ir Kopējās zivsaimniecības politikas neatņemama sastāvdaļa, un tai būtu jāveicina tās mērķu sasniegšana. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) Nr. [1380/2013](#) Zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgu organizāciju izveido tādēļ, lai:

- sekmētu Kopējās zivsaimniecības politikas noteikto mērķu sasniegšanu un jo īpaši dzīvo jūras bioloģisko resursu ilgtspējīgu izmantošanu;
- zvejniecības un akvakultūras nozare varētu pienācīgā mērā piemērot Kopējai zivsaimniecības politikai;
- nostiprinātu ES zvejniecības un akvakultūras nozares, jo īpaši ražotāju, konkurētspēju;
- uzlabotu tirgu pārredzamību un stabilitāti, jo īpaši ekonomiskās zināšanas un izpratni par ES zvejas un akvakultūras produktu tirgiem visā piegādes ķēdē, nodrošinātu, ka pievienotās vērtības sadalījums nozares piegādes ķēdē ir līdzsvarotāks, uzlabotu patērētāju informētību un veicinātu izpratni, izmantojot norādes un etiķetes, kas sniedz visaptverošu informāciju;
- palīdzētu nodrošināt godīgas konkurences nosacījumus visiem Savienībā tirgotajiem produktiem, veicinot zvejas resursu ilgtspējīgu izmantošanu;
- palīdzētu nodrošināt, ka patērētājiem tiek piegādāti daudzveidīgi zvejas un akvakultūras produkti,
- patērētājiem nodrošinātu pārbaudāmu un precīzu informāciju par produkta izcelsmi un tā ražošanas veidu, jo īpaši ar marķēšanas un etiķetēšanas starpniecību.

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) Nr. [1380/2013](#) Tirgus kopīgā organizācija ietver: nozares organizāciju, tostarp tirgus stabilizēšanas pasākumus, zivsaimniecības un akvakultūras ražotāju organizāciju ražošanas un tirdzniecības plānu, kopējus tirdzniecības standartus un informāciju patērētājiem. Zvejas produktu ražotāju organizācijas un akvakultūras produktu ražotāju organizācijas ir galvenie dalībnieki, no kuriem ir atkarīga Kopējās zivsaimniecības politikas mērķu sasniegšana un Tirgus kopējās organizācijas pareizas pārvaldības nodrošināšana. Tirgus kopīgās organizācijas pārvaldībai ir jānotiek saskaņā ar Kopējās zivsaimniecības politikas labas pārvaldības principiem. Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. [1379/2013](#) ir atrunāts, ka ražotāju organizācijas ir galvenie dalībnieki, no kuriem ir atkarīga Kopējās zivsaimniecības politikas mērķu sasniegšana un Tirgus kopīgās organizācijas pareizas pārvaldības nodrošināšana.

Latvijā (līdz 01.02.2016.) ir reģistrētas trīs RO: “Nacionālā zvejniecības ražotāju organizācija”, “Latvijas Zvejas produktu ražotāju grupa” un “Kurzemes Zvejniecības ražotāju organizācija”, kas ir zvejas produktu RO, un kuru vispārējo darbību nosaka un regulē ES un Latvijas likumdošana. Laika posmā no 2005. – 2014. gadam RO apvienoja salīdzinoši nelielu īpatsvaru (vidēji 15% jeb 32) uzņēmumu no kopējā uzņēmumu skaita Latvijas zvejniecības sektorā (skat. 1. att.).

1. attēls. Latvijas zvejas produktu RO skaits un tajās iesaistīto uzņēmumu īpatsvars pret kopējo zvejniecības sektorā laika posmā no 2005. – 2014. gadam (skaits, %)

Avots: izveidots pēc RO sniegtās informācijas un CSP datiem.

Lursoft mājaslapā pieejamā informācija liecina, ka “Nacionālā zvejniecības ražotāju organizācija” tika dibināta 2004. gadā Rīgā, “Latvijas Zvejas produktu ražotāju grupa” - 2004. gadā Liepājā, bet “Kurzemes Zvejniecības ražotāju organizācija” - 2009. gadā Rojā.

“Nacionālā zvejniecības ražotāju organizācija” saskaņā ar [Lursoft mājaslapā](#) pieejamo informāciju tika dibināta 2004. gadā, un tās juridiskā adrese ir Rīga. Organizācijas darbības mērķis ir zivju tirdzniecības apstākļu uzlabošana Organizācijas biedriem; jūras resursu racionāla izmantošana; ražošanas prognozēšana; piedāvājuma un pieprasījuma saskaņošana, ņemot vērā kvalitāti un daudzumu; cenu stabilizācija; piedāvājuma koncentrācijas palielināšana; nozvejas plānu un programmu izstrāde; zvejas metožu attīstība; palīdzība organizācijas biedriem iekārtu modernizācijā un darbības veikšanā; organizācijas biedru veicamās zvejniecības kontrole; zvejniecības darbības aizsardzība; organizācijas biedru interešu pārstāvēšana; zvejnieku savstarpējās palīdzības un sadarbības attīstības veicināšana; organizācijas biedru nozvejas kvotu regulēšana, saglabājot tradicionālos sadales principus - pēc saskaņošanas ar Zemkopības ministriju (ZM); statistisko datu ievākšana par ražošanu un pārdošanu.

“Latvijas Zvejas produktu ražotāju grupa” saskaņā ar [Lursoft mājaslapā](#) pieejamo informāciju tika dibināta 2004. gadā, un tās juridiskā adrese ir Liepāja. Organizācijas darbības mērķis ir zivju resursu racionāla izmantošana; nozvejas plānu un programmu izstrāde; zvejniecības produktu cenu regulēšana, veicinot grupas dalībnieku ekonomiskās intereses; zvejniecības produktu tirgu kopēja organizācija; zvejniecības produktu tirgus intervences pasākumu īstenošana; grupas biedru nozvejas kvotu pārvaldīšana pēc saskaņošanas ar ZM; palīdzības grupas biedriem iekārtu modernizācijā un darbības veikšanā.

“Kurzemes Zvejniecības ražotāju organizācija” saskaņā ar [Lursoft mājaslapā](#) pieejamo informāciju tika dibināta 2009. gadā, un tās juridiskā adrese ir Roja. Organizācijas darbības mērķis ir saskaņot un koordinēt organizācijas biedru darbību

zivsaimniecības produktu ražošanā un to tirdzniecībā, kā arī ar zivsaimniecības produktu ražošanu saistītos ekonomiskās politikas jautājumus; it īpaši nodrošināt, ka zveja notiek nacionāli un ka pārdošanas nosacījumi attiecībā uz biedru produktiem tiek uzlaboti ar tādiem pasākumiem, kas: iedrošina ražošanas plānošanu un tās pielāgošanu pieprasījumam attiecībā uz kvantitāti, it īpaši, īstenojot nozvejas plānus; veicināt piegāžu koncentrēšanu; stabilizē cenas; veicina tādas zvejniecības metodes, kas atbalsta noturīgu zvejsaimniecību; nodrošināt visa veida diskriminācijas izskaušanu starp tās biedriem, ja tāda pastāv vai tiek konstatēta.

RO mērķos netiek minēta patērētāju informēšana, ko varētu vienkāršotā veidā veikt ar RO mājaslapas palīdzību un attiecīgās informācijas sniegšanu vismaz trīs valodās.

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. [1379/2013](#) TKO ir KZP neatņemama sastāvdaļa, un tai atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes regulai (ES) Nr. [1380/2013](#) būtu jāveicina tās mērķu sasniegšana (skat.1.tab.). Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) Nr. [1380/2013](#) TKO ietver:

- ✓ nozares organizāciju, tostarp tirgus stabilizēšanas pasākumus,
- ✓ zivsaimniecības un akvakultūras RO RTP,
- ✓ kopējus tirdzniecības standartus un informāciju patērētājiem.

Latvijas zvejas produktu RO attīstības mērķi aprakstīti to statūtos (RTP nav paredzēts definēt RO attīstības mērķus), un tie atbilst TKO noteiktajiem mērķiem (skat.1.tab.). RO mērķi kopumā ir vērsti uz jūras resursu racionālu un ilgstspējīgu izmantošanu, tirdzniecības nosacījumu un apstākļu uzlabošanu, ražošanas un ar to saistīto ekonomisko procesu un darbību plānošanu un prognozēšanu, kā arī RO biedru sadarbības veicināšanu (t.sk., palīdzības sniegšanu) un kopīgo interešu pārstāvēšanu. Lai gan statūtos definētie mērķi ir plaši un tie vērsti uz RO darbības uzlabošanu, tie tomēr pilnībā nenosedz TKO mērķus. TKO mērķu īstenošanu RO veicina ar RTP ietvertu pasākumu un darbību īstenošanu, kas ir pakārtotas TKO politikai.

Latvijas zvejas produktu RO statūtos noteiktie mērķi pēc to būtības ir sadrumstaloti, tādējādi dublējot informāciju. Piemēram, mērķi *“Organizācijas biedru interešu pārstāvēšana”* un mērķi *“Zvejnieku savstarpējās palīdzības un sadarbības attīstības veicināšana”* varēja apvienot vienā - *“Savstarpēji saskaņot, koordinēt, plānot un veicināt organizācijas biedru darbību, pārstāvēt to intereses vietējā un starptautiskā mērogā”*.

Atsevišķos gadījumos minētie mērķi nav definēti tā, lai būtu saprotama to jēga jeb noteiktais mērķis par tādu nav uzskatāms, jo faktiski ir pasākums vai darbība kāda mērķa sasniegšanai. Piemēram, *„Organizācijas biedru nozvejas kvotu pārvaldīšana un regulēšana”* faktiski ir mērķa *„Jūras resursu racionāla izmantošana”* sasniegšanas pasākums. Tāpat mērķis, *“Nozvejas plānu un programmu izstrāde”* pēc būtības ir darbība, kas ir īstenojama, lai sasniegtu mērķi *“Jūras resursu racionāla izmantošana”* vai darbība *“Statistisko datu ievākšana par ražošanu un pārdošanu”* ar kuru var sasniegt vairākus izvirzītos mērķus: *“Zivju tirdzniecības apstākļu uzlabošana”* un *“Ražošanas prognozēšana/plānošana”*. Šajā gadījumā tiek jaukti jēdzieni, kas liecina, ka RO pastāv grūtības definēt mērķus. Tas var novest pie tā, ka mērķu atbilstība ir grūti izsekojama gan pašiem RO pārstāvjiem un tās biedriem, kas varētu racionālāk plānot savas darbības.

1.tabula. Latvijas zvejas produktu RO statūtos noteikto mērķu izvērtējums

TKO mērķi	RO statūtos noteiktie mērķi	RO		
		NZRO	LZPRG	KZRO
Skmēt KZP noteikto mērķu sasniegšanu un jo īpaši dzīvo jūras bioloģisko resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Zvejniecības un akvakultūras nozare varētu pienācīgā mērā piemērot KZP.	Kategorija “Jūras resursi”			
	Jūras resursu racionāla izmantošana	✓	✓	✓
	Organizācijas biedru nozvejas kvotu pārvaldīšana un regulēšana	✓	✓	-
	Zvejas metožu attīstība	✓	-	✓
	Organizācijas biedru veicamās zvejniecības kontrole	✓	-	-
	Nozvejas plānu un programmu izstrāde	✓	✓	✓
- Uzlabot tirgu pārredzamību un stabilitāti, jo īpaši ekonomiskās zināšanas un izpratni par ES zvejas un akvakultūras produktu tirgiem visā piegādes ķēdē. - Uzlabot patērētāju informētību un veicinātu izpratni, izmantojot norādes un etiķetes, kas sniedz visaptverošu informāciju. - Palīdzēt nodrošināt godīgas konkurences nosacījumus visiem Savienībā tirgotajiem produktiem, veicinot zvejas resursu ilgtspējīgu izmantošanu. - Palīdzēt nodrošināt, ka patērētājiem tiek piegādāti daudzveidīgi zvejas un akvakultūras produkti. - Nodrošināt, ka pievienotās vērtības sadalījums nozares piegādes ķēdē ir līdzsvarotāks. - Patērētājiem nodrošināt pārbaudāmu un precīzu informāciju par produkta izcelsmi un tā ražošanas veidu, jo īpaši ar marķēšanas un etiķetēšanas starpniecību.	Kategorija “Tirdzniecība”			
	Zivju tirdzniecības apstākļu uzlabošana	✓	-	✓
	Piedāvājuma un pieprasījuma saskaņošana, ņemot vērā kvalitāti un daudzumu	✓	-	✓
	Piedāvājuma/piegāžu koncentrācijas palielināšana	✓	-	✓
	Cenu regulēšana/stabilizācija	✓	✓	✓
	Zvejniecības produktu tirgus intervences pasākumu īstenošana	-	✓	-
	Zvejniecības produktu tirgu kopēja organizācija	-	✓	-
Nostiprināt ES zvejniecības un akvakultūras nozares, jo īpaši ražotāju konkurētspēju.	Kategorija “Ražošana”			
	Ražošanas prognozēšana/plānošana	✓	-	✓
	Saskaņot un koordinēt ar zivsaimniecības produktu ražošanu saistītos ekonomiskās politikas jautājumus	-	-	✓
(RO statūtos noteiktie mērķi kategorijā “Sadarbība un intereses” netiešā veidā atbilst visiem TKO noteiktajiem mērķiem)	Kategorija “Sadarbība un intereses”			
	Saskaņot un koordinēt organizācijas biedru darbību	-	-	✓
	Organizācijas biedru interešu pārstāvēšana	✓	-	-
	Diskriminācijas izskaušana	-	-	✓
	Zvejniecības darbības aizsardzība	✓	-	-
	Zvejnieku savstarpējās palīdzības un sadarbības attīstības veicināšana	✓	-	-
	Palīdzība iekārtu modernizācijā un darbības veikšanā	✓	✓	-
	Statistisko datu ievākšana par ražošanu un pārdošanu.	✓	-	-

Avots: izveidots pēc Lursoft datubāzē pieejamās informācijas un Eiropas Parlamenta un Padomes regulā (ES) Nr. [1380/2013](#).

Šobrīd vislielākās atšķirības definētajos mērķos ir starp LZPRG un pārējām divām zvejas produktu RO, kurām statūtos noteikto mērķu ir ne tikai vairāk, bet arī visaptverošāki dalījumā pa mērķu kategorijām, nekā tie ir LZPRG. Atšķirības vērojamas tādās kategorijās kā “*Ražošana*” un “*Sadarbība un intereses*” - LZPRG nav neviena mērķa, kas būtu vērsts uz ražošanas attīstību, neskatoties uz to, ka tās biedriem tiek sniegta palīdzība iekārtu modernizācijā un darbības veikšanā, kas pēc būtības ir biedru sadarbības veicināšana un to interešu pārstāvēšana. Tas nozīmē, ka faktiskās darbības ir plašākas kā noteiktie mērķi, bet tas neparādās mērķa aprakstos.

Atšķirības starp RO mērķiem iespējams ir tāpēc, ka RO nevērš pienācīgu uzmanību mērķu izstrādei un definēšanai, uzskatot to par drīzāk formālu prasību. Tas savukārt noved pie tā, ka nav korekti noteikti pasākumi un izvēlētas vajadzīgās darbības. Tas parasti noved pie liekiem līdzekļu un resursu tēriņiem.

No veiktās datu analīzes var secināt, ka zvejas produktu RO darbojas atbilstoši TKO politikai, lai gan RO mērķos neparādās sasaiste ar zināšanām (t.sk., ekonomiskajām) un izpratne par tirgus pārredzamību, patērētāju informētību un produktu daudzveidību kā tas ir minēts TKO mērķos. Tāpat arī RO mērķi nav korekti definēti un ne vienmēr atbilst mērķa būtībai. Līdz ar to RO statūtos noteiktos mērķus būtu ieteicams uzlabot un pilnveidot. Lai zvejas produktu RO varētu veiksmīgi izstrādāt, noteikt un īstenot stratēģiskos mērķus, tām būtu lietderīgi caurskatīt ES likumdošanā noteiktos TKO un RO mērķus, kā arī būtu ieteicams izmantot kādu no stratēģiskās plānošanas modeļiem jeb matricām (kā piemēram, SMART modeli¹), kas nosaka to, ka mērķi ir jāizstrādā konkrēti, reālistiski, pietam, tiem ir jābūt noteiktā termiņā izmērāmiem un sasniedzamiem. Šādu modeli un tajā ietvertu principu pielieto stratēģiskajā plānošanā mērķu definēšanas fāzē un to novērtēšanā. Tā kā RO darbībai jāatbilst TKO politikai un ES līmenī RO noteiktajiem mērķiem, tad smelties idejas praktisku piemēru veidošanai var šajos dokumentos.

1.2. Ražošanas un tirdzniecības plānu analīze

Lai sasniegtu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. [1379/2013](#) 7. pantā noteiktos zvejas produktu RO mērķus, Latvijas zvejas produktu RO MK noteikumos Nr. [753](#) ir obligāta prasība īstenot šādus pasākumus:

- veicināt ilgtspējīgu zvejas darbību;
- novērst un samazināt nevēlamu nozveju;
- censties nodrošināt zvejas produktu izsekojamību un patērētāju piekļuvi skaidrai un visaptverošai informācijai;
- censties izskaust NNNZ praksi, īstenojot šo pasākumu vismaz vienu vai vairākas darbības.

Laika posmā no 2014. – 2016. gadam zvejas produktu RO ir izvēlējušās visus MK noteikumos Nr. [753](#) norādītos obligātos pasākumus, taču ne visas darbības (skat. 2.tab.). Izvēli noteica RTP noteiktā stratēģija (SVID analīze). Tabulā atzīmētas tās darbības, kas izvēlētas mērķu sasniegšanai katrā pasākumā un tā izpilde saskaņā ar RO un LAD vērtējumu. Obligātie pasākumi vērsti uz ilgtspējības nodrošināšanu.

Sagatavotajā tabulā (skat.2.tab.) pievienots aktivitāšu saraksts, kurā ietverta informācija gan par tām aktivitātēm, ko RO RTP ir noteikušas un īstenojušas (slīprakstā), gan arī par tām aktivitātēm, kuras vēl varētu darīt, lai ieviestu pasākumu darbības. Ja darbība paredz uzlabot situāciju RO biedriem paaugstinot to zināšanas vai situāciju ar NNN vai informācijas apriti, tad parasti RO nosaka dalību sanāksmēs, bet to varētu papildināt ar daudz plašāku aktivitāšu loku. Piemēram, pasūtīt pētījumu pētniekiem par kādiem konkrētiem tirgus jautājumiem, mārketinga

¹ Doran, G.T. (1981). There's a S.M.A.R.T. way to write management's goals and objectives. *Management Review*. 70 (11): 35–36.

iespējām, konkrēti ņemot vērā attiecīgās RO biedru vēlmes un specifiku. Tāpat piesaistīt speciālistus (ekspertus/pētniekus), kas izstrādā vai iepazīstina ar jaunākajiem sasniegumiem nozarē, kādām jaunām metodēm vai aprīkojumu, ko var pielietot. Pētījumu veikšanai, sistēmu izveidei un uzturēšanai var iegādāt kādu aprīkojumu, kas nepieciešams RO darbības tālākai darbībai un mērķu sasniegšanai. Komunikācijas uzlabošanai var izstrādāt konkrētai RO savu loģistikas sistēmu. Tāpat izstrādāt datu, informācijas aprites sistēmu, izveidot marķēšanas automātiskās uzskaites sistēmu.

Vairāk būtu jādomā par dažādu speciālistu (pētnieku, ekspertu) piesaisti konkrētu darbu veikšanai, ko RO pašas nevar veikt laika trūkuma un specifisku zināšanu nepieciešamības dēļ. Šādas darbības tad varētu finansēt attiecīgo pasākumu ietvaros. Kā rezultāts šādām aktivitātēm tad būtu izstrādāto pētījumu, procesu, produktu skaits. Dalība sanāsmēs var kalpot kā papildu pienesums darbības ieviešanai. Tāpat iegūtā informācija un dati būtu jāuzkrāj tā, lai visi RO dalībnieki tos ātri varētu iegūt un viegli piekļūst. Ņemot vērā interneta un informācijas sistēmu plašās iespējas, var izstrādāt katram procesam savu ērti un vienkārši lietojamu programmu, lai varētu uzkrāt un arī apstrādāt datus. Izstrādājot marķēšanas sistēmu, to var apvienot ar informācijas uzkrāšanu par piegādes laikiem, vietām, apjomiem, utt.

Tāpat pieredzes apmaiņas organizēšana gan savā starpā, gan organizējot braucienus pie uzņēmējiem Latvijā vai ārvalstīs, lai gūtu labāko pieredzi. Te gan jāveic priekšizpēte (iespējas varētu palīdzēt Zivsaimniecības sadarbības tīkls (ZST)), lai izvēlētais uzņēmējs vai RO tiešām būtu ar veiksmīgu pieredzi kādas sistēmas izveidē un ieviešanā, vai būtu citi vērā ņemami rezultāti.

2.tabula. Zvejas produktu RO RTP noteiktie obligāti īstenojamie pasākumi un to izpildes rezultāti 2014. – 2016. gadā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. [1379/2013](#) 7. pantā minēto mērķu sasniegšanai

Obligāti īstenojamie pasākumi (visi)	Darbības (viena vai vairākas darbības)	Aktivitātes	Izpilde (%)				
			2014.		2015.		2016.
			RO	LAD	RO	LAD	
3.1.1. ilgtspējīgu zvejas darbību veicināšana	3.1.1.1. kolektīvi pārvaldīt RO locekļu zvejas iespēju izmantošanu, pamatojoties uz pārvaldības noteikumiem, kas piemērojami dažādiem krājumiem, zvejniecībai un zvejas apgabaliem;	dalība sanāksmēs un pasākumos; uzraudzības un kontroles pasākumu ieviešana ar speciālistu piesaisti un uzturēšana;	-	-	-	-	-
	3.1.1.2. koordinēt dialogu un sadarbību ar attiecīgajām zinātniskajām organizācijām zvejniecības jomā un sadarboties, lai izstrādātu zinātniskus ieteikumus, uz kuru pamata pieņem lēmumus par zvejas resursu pārvaldību;	dalība sanāksmēs un pasākumos; pētījumu un ieteikumu izstrāde ar speciālistu piesaisti;	-	-	-	-	-
	3.1.1.3. sagatavot un vadīt zinātniskas un tehniskas kampaņas, kuru mērķis ir uzlabot zināšanas par resursiem, ietekmi uz ekosistēmu un ilgtspējīgu zvejas metožu izstrādi;	dalība sanāksmēs un pasākumos pētījumu un ieteikumu izstrāde ar speciālistu piesaisti;	-	-	-	-	-
	3.1.1.4. veikt pētījumus par jaunu pārvaldības pasākumu piemērošanas ietekmi;	pētījumu izstrāde; pētījumu un ieteikumu izstrāde ar speciālistu piesaisti;	-	-	-	-	-
	3.1.1.5. apzināt riskus, kas saistīti ar darba drošību un drošību uz jūras, un veikt kolektīvus riska novēršanas pasākumus;	dalība sanāksmēs un pasākumos; risku izpēte un plāna izstrāde to novēršanai ar speciālistu piesaisti;	-	-	-	-	-
	3.1.1.6. nodrošināt RO locekļiem palīdzību un apmācību saistībā ar zvejniecības regulējumu, ilgtspējīgas zvejas prakses veicināšanu vai drošību uz kuģa;	dalība sanāksmēs un pasākumos; regulējumu izpēte un pasākumu izstrāde ar speciālistu piesaisti;	-	-	-	-	-
	3.1.1.7. faktiski līdzdarboties dažādās zvejniecības pārvaldības struktūrās valsts, reģionālā, Eiropas un starptautiskā mērogā;	dalība sanāksmēs un pasākumos;	100	100	100	100	✓
	3.1.1.8. koordinēt domu apmaiņu starp RO, tai skaitā no dažādām dalībvalstīm;	Informācijas izplatīšanas sistēmas izstrāde ar speciālistu piesaisti;	-	-	-	-	-
3.1.2. nevēlamas nozvejas novēršana un samazināšana:	3.1.2.1. apzināt un veicināt zvejas praksi, kas palīdz novērst un samazināt nevēlamu nozveju;	dalība sanāksmēs un pasākumos; zivju nozvejas novēršana ar videokamerām; zvejas licenču atjaunošana, apmācību pārraudzība; datu apkopošana un analīze; zvejas laika un vietas optimāla izvēle; datu analīze un pieredzes apmaiņa ar speciālistu piesaisti;	100	100	100	91,67	✓
	3.1.2.2. izstrādāt un īstenot nevēlamas nozvejas novēršanas un samazināšanas plānus un kolektīvas darbības;	nepieciešamo pasākumu identificēšana ar speciālistu piesaisti un īstenošana;	-	-	-	-	-
	3.1.2.3. apzināt vislabākos veidus, kā izmantot šādas nevēlamas nozvejas;	dalība sanāksmēs un pasākumos; pētījumu izstrāde ar speciālistu piesaisti;	-	-	-	-	-
3.1.3. centieni nodrošināt zvejas produktu	3.1.3.1. pilnveidot produktu izsekojamības nodrošināšanas metodes;	identifikācijas numuru norādīšana dokumentos; svītru kodu marķējuma iekārtu iegāde; sertifikātu iegūšana;	100	30	93,33	35	✓

izsekojamību un patērētāju piekļuvi skaidrai un visaptverošai informācijai:		<i>pavadzīmju formu izstrāde; sistēmas izstrāde ar speciālistu piesaisti</i>						
	3.1.3.2. izvērtēt komunikācijas vajadzības un patērētāju informēšanas pasākumus;	Komunikāciju sistēmas izstrāde ar speciālistu piesaisti;	-	-	-	-	-	-
	3.1.3.3. uzlabot produktu marķēšanu, tostarp sertifikācijas procesu norisi, lai veicinātu obligātās un brīvprātīgās papildu informācijas sniegšanu saskaņā ar regulas Nr. 1379/2013 38. un 39. panta prasībām;	<i>dalība pasākumos; produkta marķējuma pilnveidošana; sertifikācijas sistēmas izstrāde ar speciālistu piesaisti un nodrošināšana ar vajadzīgo aprīkojumu;</i>	100	50	-	-	✓	
	3.1.3.4. sagatavot un īstenot komunikācijas un patērētāju informēšanas pasākumus;	informatīvu pasākumu īstenošana ar speciālistu piesaisti un ar to saistīta aprīkojuma iegāde;	-	-	-	-	-	-
3.1.4. centieni izskaust NNN zvejas praksi:	3.1.4.1. ražotāju apmācība un izglītošana;	<i>dalība sanāsmēs un pasākumos; soda punktu reģistru izstrāde; pieredzes apmaiņas braucieni;</i>	100	75	100	87,5	✓	
	3.1.4.2. zvejas novērotāju programmas un RO locekļu darbības kontrole;	<i>zivju nozvejas novērošana ar videokamerām; realizācijas aģenta klātbūtnes nodrošināšana; caurlaižu punktu apsargāšana; zvejas loģistikas sistēmas izstrāde ar speciālistu piesaisti un uzturēšana;</i>	100	100	100	90	✓	
Kopējā izpilde:			100	80	98,33	78,75	n.a.	

Piezīme: Izpilde (%) atspoguļota RO un LAD skatījumā. Aktivitātes – līdz šim RO noteiktās un īstenotās aktivitātes (*slīprakstā*) un papildus iespējamās provizoriskās aktivitātes atsevišķu piemēru veidā (iespējams plašāks uzskaitījums).

Avots: izveidots pēc MK noteikumiem Nr. [753](#) un LAD datiem.

Lai sasniegtu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. [1379/2013](#) 7. pantā noteiktos zvejas produktu RO mērķus, Latvijas zvejas produktu RO MK noteikumos Nr. [753](#) ir noteikts īstenot ne tikai obligāti noteiktos pasākumus, bet papildus jāizvēlas vismaz divi no sekojošiem izvēles pasākumiem:

- censties uzlabot nosacījumus organizācijas locekļu zvejas produktu laišanai tirgū;
- uzlabot ekonomisko atdevi;
- stabilizēt tirgu;
- censties nodrošināt pārtikas piegādi un veicināt augstu pārtikas kvalitātes un nekaitīguma standartu ievērošanu, vienlaikus sekmējot nodarbinātību piekrastes un lauku apvidos;
- censties samazināt zvejas ietekmi uz vidi, tostarp izmantojot pasākumus, ar ko uzlabo zvejas rīku selektivitāti.

Izvēloties papildus pasākumus, attiecīgi jāparedz vienu vai vairākas darbības. Laika posmā no 2014. – 2016. gadam zvejas produktu RO ir izvēlējušās visus MK noteikumos Nr. [753](#) piedāvātos izvēles pasākumus, taču ne visas iespējamās darbības (skat. 3.tab.). Izvēli noteica RTP noteiktā stratēģija (SVID analīze).

RO izvēlētās darbības, kā piemēram, 4.1.2.2., 4.1.2.3. un 4.1.5.3., ar kuru palīdzību zvejas produktu RO var veicināt ekonomiskās atdeves uzlabošanu un zvejas ietekmes uz vidi samazināšanu vērtējamas ļoti pozitīvi un atbilst TKO mērķiem. Tirgus izpētei un produkcijas noieta veicināšanai, un līdz ar to arī zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanai pozitīvi ir vērtējamas tādas pasākumu darbības kā: 4.1.1.2., 4.1.1.5., 4.1.1.6., 4.1.1.8., 4.1.2.1., 4.1.4.1., 4.1.4.2., 4.1.4.4., 4.1.5.1. un 4.1.5.2.

Pēc būtības darbība “*4.1.4.5. sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi veicināt nodarbinātību zvejniecībā*” ir vērtējama pozitīvi un kā zivsaimniecības nozares attīstību veicinoša. Zvejas produktu RO šīs darbības ietvaros vasaras periodā nodrošināja dažas prakses vietas jauniem speciālistiem ar mērķi sagatavot organizācijas biedru uzņēmumu prasībām atbilstošus darbiniekus un nodrošinot tiem darba vietas nākotnē. Ja vērtējam saskaņā CSP metodoloģiju, tad darbība 4.1.4.5. ir vērtējama kā izpildīta tikai tad, ja tiek veicināta nodarbinātība un tās ietvaros nodarbinātais saskaņā ar Latvijas likumdošanu saņem samaksu par padarīto darbu. Šajā gadījumā zvejas RO veiktā darbība ir pieredzes sniegšana, kas praktikantam sniedz papildus zināšanas un iespējas nākotnē. Tiem, kas iziet praksi uzņēmumos ir priekšstats par veicamo darbu un iespējām nopelnīt. Tas turpmāk var palīdzēt piesaistīt jaunus darbiniekus, jau kā pastāvīgos darbiniekus, tādējādi veicinot nodarbinātību.

Šie pasākumi vērsti uz tirgus izpēti un to apgūšanu.

3.tabula. Zvejas produktu RO RTP noteiktie papildus izvēles īstenojamie pasākumi un to izpildes rezultāti 2014. – 2016. gadā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. [1379/2013](#) 7. pantā minēto mērķu sasniegšanai

Izvēles pasākumi (vismaz 2 pasākumi)	Darbības (viena vai vairākas darbības)	Aktivitātes	Izpilde (%)				
			2014.		2015.		2016.
			RO	LAD	RO	LAD	
4.1.1. centieni uzlabot nosacījumus organizācijas locekļu zvejas produktu laišanai tirgū:	4.1.1.1. apzināt produkcijas noieta tirgus un palīdzēt virzīt organizācijas locekļu produktu piedāvājumu;	<i>dalība sanāksmēs un pasākumos; tirgus izpēte ar speciālistu piesaisti; mārketinga pasākumu izstrāde un ieviešana ar speciālistu piesaisti;</i>	100	100	100	100	✓
	4.1.1.2. noteikt zvejas produktus, kuru realizācija dažos gada periodos sagādā grūtības;	<i>tirgus izpēte ar speciālistu piesaisti;</i>	-	-	-	-	-
	4.1.1.3. izstrādāt stratēģijas produkcijas labākai laišanai tirgū, tostarp produktu sertifikācijai;	<i>audita nodrošināšana; sertifikātu iegūšana; stratēģijas izstrāde un ieviešana ar speciālistu piesaisti</i>	100	100	100	100	✓
	4.1.1.4. izstrādāt sertifikācijas procesus, tostarp uzturvērtības un kvalitātes jomā;	<i>sertifikātu iegūšana; procesu izstrāde ar speciālistu piesaisti</i>	100	50	100	100	✓
	4.1.1.5. veicināt brīvprātīgas papildu informācijas sniegšanu saskaņā ar regulas Nr. 1379/2013 39. pantu;	<i>kontroles, inspekcijas, noteikumu izpildes pasākumi ar speciālistu piesaisti;</i>	-	-	-	-	-
	4.1.1.6. izstrādāt un pilnveidot jaunas tirdzniecības metodes un rīkus;	<i>metožu un rīku izstrāde ar speciālistu piesaisti un ieviešana; sadarbība ar citām RO metožu izstrādē</i>	-	-	-	-	-
	4.1.1.7. nodrošināt RO locekļiem palīdzību un apmācību, kas saistīta ar tirgvedības metodēm;	<i>Dalība sanāksmēs un pasākumos; apmācību nodrošināšana ar speciālistu piesaisti</i>	-	-	-	-	✓
	4.1.1.8. piedalīties valsts, Eiropas un starptautiska mēroga gadatirgos, lai popularizētu RO locekļu produkciju;	<i>dalība pasākumos, izstādēs; reklāmas materiālu izstrāde ar speciālistu piesaisti;</i>	-	-	-	-	-
4.1.2. ekonomiskās atdeves uzlabošana:	4.1.2.1. sagatavot un uzraudzīt zinātniskas un tehniskas kampaņas, kuru mērķis ir samazināt darbības izmaksas;	<i>dalība sanāksmēs un pasākumos; pētījumu, procesu optimizācijas izstrāde ar speciālistu piesaisti un ieviešana</i>	-	-	-	-	-
	4.1.2.2. nodrošināt RO locekļiem palīdzību un apmācību saistībā ar zvejniecības uzņēmējdarbības vadību;	<i>dalība sanāksmēs un pasākumos; ienākumu no katras nozvejotās tonnas uzlabošana; apmācības ar speciālistu piesaisti un ieviešana;</i>	100	66,67	100	58,33	✓
	4.1.2.3. izveidot ar izmaksu uzskaiti saistītus pakalpojumus RO locekļiem;	<i>grāmatvedības kontu plānu izstrāde ar speciālistu piesaisti</i>	100	100	-	-	-
4.1.3. tirgus stabilizēšana:	4.1.3.1. veicināt labāku tirgus izpēti;	<i>dalība pasākumos; tirgus izpētes pasākumi, pētījumi ar speciālistu piesaisti;</i>	50	50	100	75	✓
	4.1.3.2. uzlabot RO locekļu zināšanas par galvenajiem ekonomiskajiem virzītājspēkiem piegādes ķēdē;	<i>dalība sanāksmēs un pasākumos; izpētes un apmācības pasākumi par piegāžu ķēdēm ar speciālistu piesaisti;</i>	100	100	100	100	
	4.1.3.3. sniegt ražotājiem praktisku atbalstu, lai labāk koordinētu informācijas apmaiņu ar patērētājiem un citiem dalībniekiem (īpaši apstrādātājiem, mazumtirgotājiem un izsoļu organizētājiem);	<i>ziņojumu sagatavošana; no tirgus izņemto zivju iesaldēšana; i-neta vietņu izstrāde un uzturēšana;</i>	100	100	100	100	✓

4.1.4. centieni nodrošināt pārtikas piegādi un veicināt augstu pārtikas kvalitātes un nekaitīguma standartu ievērošanu, vienlaikus sekmējot nodarbinātību piekrastes un lauku apvidos:	4.1.4.1. sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi popularizēt iniciatīvas, kas saistītas ar tirdzniecības standartiem (kvalitāte, izmērs vai svars, iepakojums, sagatavošanas veids un marķējums);	dalība sanāksmēs un pasākumos; apmācības ar speciālistu piesaisti par tirdzniecības standartiem;	-	-	-	-	-
	4.1.4.2. sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi popularizēt jaunas sugas, kuras iespējams izmantot ilgtspējīgi;	dalība sanāksmēs un pasākumos; ilgtspējīgas sugas noteikšana ar speciālista piesaisti; reklāmas zīmju izveidošana	-	-	-	-	-
	4.1.4.3. sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi izstrādāt jaunus procesus un produktus;	jaunas produkcijas ražošana un laišana tirgū; noieta palielināšana; jaunu noieta tirgu apgūšana; iekārtu iegāde; kvalitātes standartu noteikšana; jaunu produktu un procesu izstrāde ar speciālistu piesaisti un ieviešana; vajadzīgā aprīkojuma iegāde	50	50	100	100	✓
	4.1.4.4. sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi popularizēt zvejas produktus;	dalība sanāksmēs un pasākumos; produkcijas popularizēšanas formu un veidu izstrāde ar speciālistu piesaisti; reklāmas zīmju izveidošana	-	-	-	-	-
	4.1.4.5. sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi veicināt nodarbinātību zvejniecībā;	dalība sanāksmēs; prakses vietu nodrošināšana; informācijas sagatavošana mācību iestādēm par speciālistu apmācību zvejniecībai;	100	100	100	82,50	✓
4.1.5. centieni samazināt zvejas ietekmi uz vidi, tostarp izmantojot pasākumus, ar ko uzlabo zvejas rīku selektivitāti:	4.1.5.1. sagatavot un īstenot zinātniskas uzskaites un eksperimentālas programmas, kuru mērķis ir novērtēt un mazināt zvejas metožu ietekmi uz vidi;	pētījumu izstrāde, esošās situācijas izpēte ar speciālistu piesaisti; programmatūras un iekārtu iegāde; dalība sanāksmēs un pasākumos;	-	-	-	-	-
	4.1.5.2. sagatavot un īstenot eksperimentālas programmas, kuru mērķis ir izstrādāt zvejas rīkus ar mazāku ietekmi uz vidi;	pētījumu izstrāde; speciālistu un speciālistu piesaiste; programmatūras un iekārtu iegāde; dalība sanāksmēs un pasākumos;	-	-	-	-	-
	4.1.5.3. nodrošināt ražotājiem apmācību un palīdzību, lai veicinātu tādu zvejas metožu un zvejas rīku ieviešanu, kas samazina ietekmi uz vidi.	dalība sanāksmēs un pasākumos; zvejas kuģu modernizācija; iekārtu un aprīkojuma iegāde un modernizācija; ražošanas telpu izbūve; zivju norakstīšana no kvotām; savstarpējo kvotu apmaiņa; sadarbība ar speciālistiem	100	100	100	66,67	✓
Kopējā izpilde:			90,91	83,33	100	88,25	n.a.

Piezīme: Izpilde (%) atspoguļota RO un LAD skatījumā. Aktivitāte nav 100% izpildīta, ja sanāksmju skaits, kurās piedalījās RO ir bijis mazāks par sākotnēji plānoto, t.sk., arī tad ja sanāksmes nav notikušas RO vainas dēļ.

Avots: izveidots pēc MK noteikumiem Nr. [753](#) un LAD datiem.

Kā redzams no 2. un 3. tabulā sniegtās informācijas RO un LAD vērtējums par darbību izpildi atšķiras, kam par iemeslu galvenokārt ir tas, ka Zvejas produktu RO ne vienmēr ir spējušas sasniegt savas plānotās darbības. Aktivitāte neskaitās 100% izpildīta, ja piemēram, sanāksmju skaits kurās piedalās ir bijis mazāks kā plānots, neskatoties uz to, ka tās nav notikušas no RO neatkarīgu iemeslu dēļ. Šādos gadījumos izpildes % un finansējums būtu jāvērtē skatoties pēc būtības, ne tikai skaitliskās vērtības.

Pēc LAD domām Zvejas produktu RO nav pietiekami ieinteresētas MK noteikumos Nr. 753 piedāvāto pasākumu un to darbību īstenošanā. Pārštāvji skaidro, ka Eiropas Kopienas normatīvais regulējums nosaka, ka zvejas produktu RO sākotnēji ir jānodrošina finansējums pasākumu īstenošanai (atbilstošie izdevumi tiek kompensēti). Departamenta pārštāvji uzskata, ka zvejas produktu RO būtu jāvelta lielāka uzmanība pasākumu plānošanai, to lietderības un būtības izvērtējumam. Tam varam pilnībā piekrist, ņemot vērā RTP minēto. Tādēļ arī zvejas produktu RO RTP izstrādi un ieviešanu uzskata par administratīvo slogu, jo to iesniegšana un atskaitīšanās par paveikto ir obligāta un prasa laiku, neredzot ieguvumu.

Iespējams RO pastāv grūtības izvēlēties/pielāgot darbības pasākumu īstenošanai vai trūkst vajadzīgā kapacitāte. RTP SVID analīzē ietvertā informācija gadu no gada, atspoguļo vienas un tās pašas problēmas (skat. 7.pielikumu). Turklāt vairāki apgalvojumi ir zināmā mērā pretrunīgi, piemēram, stiprā pusē “Visaugstākā zvejas produktu kvalitāte un kvalitātei atbilstošs cenu piedāvājums” ir apšaubāma sakarā ar identificētajiem draudiem “Politiskie un likumdošanas akti ... attiecībā uz ... zvejas produktu kvalitātes prasībām”. Stiprā pusē “Biedrība atrodas ... stratēģiski un ģeogrāfiski izdevīgā vietā” ir zināmā pretrunā ar vājo pusi “Neliels biedru skaits, salīdzinot ar citām Latvijas teritorijā esošām zvejas produktu ražotāju organizācijām”. Stiprā pusē “Stabils nozvejas kvotu apjoms Rīgas jūras līcī” zaudē savu jēgu sakarā ar vājo pusi “Nozvejas apjomi piešķirto zvejas limitu mainīguma dēļ nav ilglaicīgi plānojami”. Iespēja “Uzlabot RO biedru darbību darba aizsardzības un drošības jautājumos” būtu jānorāda tikai tādā gadījumā, ja atbilstoši trūkumi būtu norādīti vājajās pusēs vai draudos. Piemērojot pie SVID analīzes RO būtu labāk saprotama savu stipro pušu izmantošana un vājo pušu uzlabošanu, kā arī iespēju palielināšanu un draudu mazināšanu. Veidojot SVID jādodomā, ka minētajām stiprām pusēm jābūt tādām, lai varētu izmantot kādu no iespējām un novērst draudus. Vājo pušu uzlabošanai arī vajadzētu novērst draudus (skat 10.pielikumu). Zvejas produktu RO īstenotie pasākumi un darbības katru gadu ir līdzīgas, jo izvirzītas vajadzības nav atrisināmas viena gada laikā.

Viena no RO uzskata, ka ar šobrīd noteikto ES un Latvijas likumdošanu RO nav iespējams veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības potenciālu, jo par galveno attīstības garantu uzskata jaunu kuģu/laivu iegādi, kas pie pašreizējās finanšu situācijas zivsaimniecībā strādājošiem (īpaši maziem uzņēmējiem) nav iespējama. Bankas, uzskatot, ka zvejniecības sektors ir nestabils un neprognozējams, nevēlas izsniegt aizdevumus. Sarunās ar bankas pārstāvjiem tika noskaidrots, ka bankām nav priekšstats par šīs nozares darbību, kas tādēļ apgrūtina piekļuvi finanšu līdzekļiem. Šīs RO pārštāvji šobrīd nesaskata vajadzību izstrādāt un īstenot RTP, jo uzskata to par birokrātisku procesu un administratīvu slogu, kam nav nekāda sakara ar RO darbības uzlabošanu un veicināšanu, neskatoties uz to, ka šo plānu īstenošanai ir pieejams publiskais finansējums. RO uzskata, ka MK noteikumos Nr. 753 piedāvātie pasākumi un darbības nav vērstas uz ražošanas attīstību un konkurētspējas veicināšanu – pasākumu īstenošana ir pārlietu noslogota ar dažādu atskaišu un veidlapu izstrādi un iesniegšanu, kas kavē pievērsties saimnieciskās darbības

uzlabošanai. RO skaidro, ka nav saprotams, kāpēc RTP ir jānorāda pārskata perioda nozvejas plāns dalījumā pa zivju sugām un mēnešiem, ņemot vērā to, ka nozveju ir grūti plānot. Tāpat RO nesaprot vajadzību iesniegt informāciju (piemēram, nozvejas apjomu un vērtību), ja šāda veida informācija tiek regulāri sniegta citās institūcijās (piem., ZM LZKIS). Telefonintervijā RO pārstāvji skaidroja, ka RTP ir pārlieku vispārināti un nav vērsti uz attīstības veicināšanu. Piemēram, pasākuma "3.1.2. *nevēlamas nozvejas novēršana un samazināšana*" darbības "3.1.2.1. *apzināt un veicināt zvejas praksi, kas palīdz novērst un samazināt nevēlamu nozveju*" ietvaros RO divas reizes gadā sasauca valdes sēdi un apsprieda situāciju par nevēlamu nozveju. Sasniegtais rādītājs ir "2 valdes sēdes" un izpilde 100%. Tas nozīmē, ka šis pasākums un darbība tika izpildīta, bet vai tadēļ samazinās nevēlama nozveja nav pierādāms. Tādēļ paralēli RTP tiek izstrādātas attīstības stratēģijas, kas ir tiešā veidā vērstas uz RO darbības uzlabošanu un konkurētspējas veicināšanu. Tas liecina par to, ka RO nav apvienojušās tikai ES finansējuma pieejamības dēļ, bet, gan tajās ir apvienojušies uzņēmēji, kas reāli darbojas noteikto mērķu sasniegšanai. Te gan jāmin, ka MK noteikumos Nr. [753](#) noteiktās prasības būtu attiecīgi jāizskaidro RO pārstāvjiem, lai nerastos šādas neizpratnes un visu darbs būtu vērsts uz nozares attīstību.

Pēc vienas no RO domām galvenais iemesls tam ir tas, ka prasības ir diezgan formālas (piem., nozvejas apjomu plānošana pa mēnešiem), kas ir atrautas no reālās dzīves un problēmām, ar kurām ikdienā nākas saskarties organizācijas biedriem. Taču neskatoties uz to, atsevišķas RO atzīst, ka MK noteikumos Nr. [753](#) piedāvātie pasākumi to darbības uzlabošanai ir interesanti. Īpaši jau tāpēc, ka RO var gūt atbalstu šo pasākumu īstenošanā. Ņemot vērā pašreizējos politiskos un ekonomiskos apstākļus, kā arī situāciju Baltijas jūrā, kas saistīta ar tās zivju resursu daudzumu un kvalitāti, ir grūti piemeklēt kādu vienu pasākumu šo problēmu risināšanai, kas derētu visiem gadījumiem. Pārstāvji uzskata, ka MK noteikumos Nr. [753](#) noteikto obligāto pasākumu īstenošana motivē un veicina tās biedrus strādāt daudz efektīvāk. RTP iekļautās darbības veicina ne tikai RO biedru stabilitāti, bet arī visas zivsaimniecības nozares stabilitāti, kā arī palīdz saglabāt un uzlabot situāciju tirgū.

Šobrīd no veiktās analīzes var secināt, ka zvejas produktu RO izvēlas darbības, kas ir samērā vienkārši īstenojamas, bet kas ikdienas saimnieciskās darbības nodrošināšanā ir noderīgas. Izvēlētais aktivitātes darbību ieviešanai var paplašināt – zvejas produktu RO savas darbības uzlabošanai var izvēlēties arī citas aktivitātes, kā piemēram, speciālistu (ekspertu/pētnieku) piesaisti konkrētu problēmu risināšanai un vajadzību apmierināšanai (tirgus izpētei, jaunu noieta tirgu apgūšanai, ekonomiskās atdeves uzlabošanai, ilgtspējīgu zvejas darbību nodrošināšanai, utt.). Svarīgi izsvērt arī pašreizējo situāciju, lai saprastu, ko ar esošajiem rīkiem var darīt savādāk, lai uzlabotu situāciju, kādi ieguldījumi varētu uzlabot situāciju (bez jaunu kuģu iegādes). Speciālistu piesaiste varētu palīdzēt šo jautājumu risināšanā. Arī jaunu apstrāžu metožu apzināšana ir svarīga. Tāpat arī zvejas produktu RO savas darbības uzlabošanai var īstenot aktivitātes, kas saistītas ar ekomarkējuma izveidi un pilnveidošanu, kā arī mārketinga pasākumu īstenošanu, kas var sekmēt produkcijas konkurētspēju un noieta. Produkcijas noieta veicināšanai RO var piedalīties arī dažādos pasākumos (semināros, konferencēs, izstādēs, utt.). Pārsvarā gan RO atzīmē dalību sanāksmēs, bet būtiska arī informācijas sniegšana izveidojot mājas lapu RO biedru produkcijas popularizēšanai, kurā izveidot informāciju vismaz 3 svešvalodās, lai varētu informēt par iespējam potenciālajiem klientiem. Var piesaistīt speciālistu, kas izstrādā priekšlikumus kāda informācija un kā jāizvieto, lai būtu maksimāls rezultāts. Ļoti svarīgi zināt kādai mērķauditorijai gatavo informāciju, jo no tā atkarīgs

kādu informāciju un kā labāk pasniegt. Var doties komandējumos un aicināt kolēģus no citām valstīm pie sevis, lai iegūtu kaimiņvalstu pieredzi un nodibinātu kontaktus. NNN zvejas prakses izskaušanai RO var iegādāties aprīkojumu, kas to var palīdzēt nodrošināt. Darbības uzlabošanai zvejas produktu RO var izstrādāt kopēju stratēģiju nākotnes ieceru īstenošanai papildus pieaicinot arī attiecīgu jomu speciālistus, kā arī mērķu īstenošanai iegādājoties dažādas programmatūras un iekārtas. Tā kā KZP un TKO politikas noteiktajā likumdošanā nav konkrēti atrunātas RO atbalstāmās aktivitātes, tad tas paver plašas interpretācijas iespējas.

Atbilstoši izvēlētajām darbībām un aktivitātēm kā rādītāji varētu būt attiecīgo produktu (ar to saprotot izstrādāto, veikto pētījumu vai programmu vai ieviesto tehnoloģiju), jaunu tirgu, noslēgto līgumu skaits. Kā rezultātā palielinātos vai stabilizētos (ja situācija iepriekš RO bijusi nestabila) pārdotās produkcijas apjoms. To varētu mērīt ar pārdotās produkcijas apjoma izmaiņām (tonnās, EUR, vai %) .

MK noteikumos Nr. 753 ir noteikts, ka pastāv iespēja dibināt ne tikai zvejas un akvakultūras produktu RO, bet arī starpnozaru organizācijas, kurām atšķirībā no zvejas un akvakultūras produktu RO MK noteikumos Nr. 753 nav definēti īstenojamie pasākumi un darbības Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1379/2013 7. pantā noteikto mērķu sasniegšanai.

Zvejas produktu RO RTP 2014. – 2016. gadam tika ietverts arī tāds pasākums kā “Pasākumi, kas paredzēti, lai pielāgotu konkrētu sugu piedāvājumu” un pasākuma darbības “Noteikt zvejas produktus, kuru realizācija dažos gada periodos sagādā grūtības” un “Izstrādāt īpašas ražošanas un tirdzniecības stratēģijas un rīkus” (skat. 4.tab.), kas nav ietverti MK noteikumos Nr. 753 noteiktajos obligātajos un papildus izvēles pasākumos un darbībās - tie ir ietverti EK ieteikuma (2014/117/ES) A daļas 4. pantā.

4.tabula. Zvejas produktu RO RTP noteiktie īstenojamie pasākumi (ārpus MK noteikumos Nr. 753 noteiktajiem) un to izpildes rezultāti 2014. – 2016. gadā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1379/2013 7. pantā minēto mērķu sasniegšanai

Pasākums	Apakšpasākumi (viens vai vairāki apakšpasākumi)	Aktivitātes	Izpilde (%)				
			2014.		2015.		2016.
			RO	LAD	RO	LAD	
Pasākumi, kas paredzēti, lai pielāgotu konkrētu sugu piedāvājumu	Noteikt zvejas produktus, kuru realizācija dažos gada periodos sagādā grūtības.	grūti realizējamo produktu izņemšana no tirgus; tirgus sugu izpēti piesaistot speciālistu; produkcijas apstrāde ilgstošai izmantošanai un uzglabāšana; sliekšņa cenu noteikšana; cenu stabilizēšana;	100	100	100	100	✓
	Izstrādāt īpašas ražošanas un tirdzniecības stratēģijas un rīkus.	nozvejas plāna un kuģu aktivitātes plāna izstrāde; zvejas produktu izņemšana no tirgus; jaunu stratēģiju, jaunu rīku izstrāde/ iegāde RTP izpildei	100	75	100	100	-
Kopējā izpilde:			100	87,50	100	100	n.a.

Piezīme: Izpilde (%) atspoguļota RO un LAD TKOD skatījumā. Aktivitātes – līdz šim RO noteiktās un īstenotās aktivitātes (*slīprakstā*) un papildus iespējamās provizoriskās aktivitātes atsevišķu piemēru veidā (iespējams plašāks uzskaitījums).

Avots: izveidots pēc EK ieteikuma ([2014/117/ES](#)) un LAD datiem.

RO konkrēto apakšpasākumu ieviešanai ir minējuši vairākas aktivitātes (skat. 4.tabulu), ko varētu papildināt ar tādām, kas palīdzētu identificēt sugas un noteikt labākos veidus to uzglabāšanai (pētnieku piesaiste). Vispirms būtu jānoskaidro kuru sugu zivīm šāda problēma pastāv, kāpēc un kāds ir cikliskums. Tad var spriest par pārstrādes veidiem un to izmaksām, lai varētu pieņemt konkrētai RO atbilstošos lēmumus. Ja nepieciešama kādu rīku vai tehnoloģisko iekārtu iegāde, nepieciešams veikt ekonomiskos aprēķinus par to lietderīgumu, lai novērstu riskus izmaksu pieaugumam.

MK noteikumos Nr. [753](#) 13. punktā ir noteikts, ka RO katru gadu līdz 1. martam papīra vai elektroniskā formā, ir jāiesniedz gada ziņojums par RTP (kas ir izstrādāts saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. [1379/2013](#) 28. pantu un EK regulas (ES) Nr. [1418/2013](#) 2. pantu un tā struktūra atbilst EK regulas (ES) Nr. [1418/2013](#) pielikumā noteiktajam un MK noteikumu Nr. [753](#) 3. pielikuma vadlīnijām) izpildi (kas ir izstrādāts saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. [1379/2013](#) 28. panta 5. daļu un MK noteikumu Nr. [753](#) 2. pielikumu) (skat. 4. pielikumu). MK noteikumos Nr. [753](#) nav ietverta atsauce uz EK ieteikumu ([2014/117/ES](#)), kas atrunātu pasākuma *“Pasākumi, kas paredzēti, lai pielāgotu konkrētu sugu piedāvājumu”* un darbību *“Noteikt zvejas produktus, kuru realizācija dažos gada periodos sagādā grūtības”* un *“Izstrādāt īpašas ražošanas un tirdzniecības stratēģijas un rīkus”* iekļaušanu RTP. MK noteikumos Nr. [753](#) ir noteikts, ka RTP ir jāizstrādā saskaņā ar EK regulas (ES) Nr. [1418/2013](#) 2. pantu un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. [1379/2013](#) 28. pantu, kur 2. punkta “d” apakšpunkts paredz: *“Ražošanas un tirdzniecības plānā iekļauj: īpašus sagatavošanas pasākumus, lai pielāgotu tādu sugu piedāvājumu, kuru realizācija parasti gada laikā rada grūtības”*, taču detalizētāk nepasakot, kādi konkrēti pasākumi un darbības būtu īstenojamas. No veiktās analīzes var secināt, ka MK noteikumi Nr. [753](#) būtu jāpilnveido.

MK noteikumos Nr. [753](#) ir noteikts, ka par katru plānoto pasākumu ir jānorāda rādītāji, ar kuru palīdzību ir jātiecas novērtēt RTP stratēģisko mērķu sasniegšanu salīdzinājumā ar plāna ievaddaļā aprakstīto sākotnējo situāciju. Atkarībā no to saistības ar dažādiem plānotajiem pasākumiem zvejas produktu RO ir jāizmanto virkne dažādu rādītāju (skat. 5.pielikumu.).

MK noteikumu Nr. [753](#) piedāvāto rādītāju ietvaros RO RTP pie plānotajām darbībām ir jānorāda sasniegtie rādītāji, kas sniegtu informāciju par RO darbību izpildes rezultātiem. Novērtējumu par sasniegto darbību raksturojošo rādītāju izpildi sniedz gan RO, gan arī LAD. RO savos RTP ir izmantojoši dažādus sasniegtos rādītājus:

- dalība sēdēs;
- izstrādāto pavadzīmju formu skaits;
- gada laikā notikusi Baltijas jūras mencu zvejas sertifikācija;
- ienākumi no katras nozvejotās tonnas (reņģes, brētliņas) nav palielināti attiecīgā gadā pret iepriekšējo gadu;
- gada laikā veikta zivju izņemšana no tirgus uzglabāšanas atbalsta ietvaros: zivju suga -tonnas;
- iegādāto iekārtu skaits;
- modernizēto kuģu skaits RO biedriem;
- nav brīdinātu, sodītu vai izslēgtu biedru no biedrības;
- u.c. rādītāji.

Lai gan RO RTP noteiktie sasniegtie rādītāji atbilst īstenotajām darbībām un uzskatami par iznākuma rādītājiem, tie tomēr nepietiekoši neatspoguļo īstenoto darbību ietekmi uz RO darbību un zivsaimniecības nozares attīstību.

MK noteikumos Nr. [753](#) zvejas produktu RO noteiktie rādītāji ir veidoti no EK ieteikumiem ([2014/117/ES](#)), tādēļ noteikumos vajadzētu būt atbilstošām atsaucēm. Šo noteikumu 3. pielikuma 8.1. punktā tiek runāts par iznākuma rādītājiem un 8.1.1. apakšpunktā – par rezultatīvajiem rādītājiem, bet 8.2. punktā un tā apakšpunktos – tikai par rezultatīvajiem rādītājiem. EK ieteikumos ([2014/117/ES](#)) ir atspoguļoti ne tikai paši rādītāji, bet arī to sadalījums (struktūra), kas būtu jāņem vērā attiecīgi precizējot 8. punktā iznākuma un rezultatīvos rādītājus. Pietam, MK noteikumos Nr. [753](#) nav atrunāti rādītāji, kas būtu izmantojami starpnozaru organizācijām, līdz ar to tie noteikumos būtu jāiekļauj un jāatrunā. Tas palīdzētu arī RO izvēloties vajadzīgos rādītājus.

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. [1379/2013](#) 8. panta 1. punkta “d” apakšpunktu, kas paredz RO “*kontrolēt un veikt pasākumus, lai nodrošinātu, ka locekļu darbības atbilst attiecīgās RO paredzētajiem noteikumiem*”, RO MK noteikumos Nr. [753](#) ir noteikts aprakstīt sankcijas, kas piemērojamas organizācijas locekļiem, kuri neievēro RTP īstenošanai pieņemtos lēmumus, kā arī pasākumi, ko RO īsteno, lai kontrolētu tās locekļu darbību atbilstību pašu izstrādātajiem noteikumiem. Zvejas produktu RO izvirzītās sankciju un kontroles darbības laika posmā no 2014. – 2015. gadam ir izpildītas 100% apmērā (skat. 5.tab.).

5.tabula. Zvejas produktu RO noteiktās sankciju un kontroles pasākumu darbības un to izpilde RTP īstenošanā 2014. – 2016. gadā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. [1379/2013](#) 7. pantā minēto mērķu sasniegšanai

Darbības (viena vai vairākas darbības)	Aktivitātes	2014.		2015.		2016.
		RO	LAD	RO	LAD	
5.1. izveidot tādu sankciju sistēmu, kas ir samērīgas ar RO locekļu izdarītajiem pārkāpumiem;	<i>zvejošanas, ražošanas un realizācijas noteikumu izstrāde un izpilde; dalība sanāksmēs un pasākumos;</i>	100	100	100	100	-
5.2. izstrādāt stratēģijas un programmas RO pieņemto noteikumu izpildei;	aktivitāšu un darbību noteikšana;	-	-	-	-	✓*
5.3. veikt riska novērtējumus attiecībā uz RO pieņemto noteikumu īstenošanu;	iekšēju izvērtējumu veikšana; dalība sanāksmēs un pasākumos;	-	-	-	-	-
5.4. sagatavot un veikt RO pieņemto noteikumu izpildes kontroles pasākumus:	<i>kvotu izpildes, zvejas kuģu stāvokļa un biedru aktivitāšu kontrole; riskavadības sistēmas izveide ;</i>	100	100	100	100	✓
5.4.1. apmācīt novērotājus un kontrolierus;	<i>dalība sanāksmēs un pasākumos; informācijas apmaiņas sistēmas izveide starpRO un kontrolējošām institūcijām</i>	-	-	-	-	-
5.4.2. izstrādāt un izplatīt vadlīnijas par to, kā īstenot:	<i>dalība sanāksmēs un pasākumos; noteikumu un vadlīniju izstrāde par ES regulu prasībām; programmas izstrāde informācijas uzkrāšanai un papildināšanai</i>	-	-	100	100	✓
5.4.2.1. regulas, kas izriet no KZP;		-	-	-	-	✓
5.4.2.2. RO pieņemtos noteikumus un pārvaldības pasākumus.		-	-	-	-	✓
Kopējā izpilde:		100	100	100	100	n.a.

Piezīme: Izpilde (%) atspoguļota RO un LAD TKOD skatījumā. Aktivitātes – līdz šim RO noteiktās un īstenotās aktivitātes (*slīprakstā*) un papildus iespējamās provizoriskās aktivitātes atsevišķu piemēru veidā (iespējams plašāks uzskaitījums). Telefonsarunā 26.-27.07.2016. ar pārstāvi no LAD TKOD tika iegūta informācija, ka zvejas produktu RO 2016. gadā izvēlētā 5.1. darbība tika nomainīta un aizstāta ar 5.2. darbību.

Avots: izveidots pēc MK noteikumiem Nr. [753](#) un LAD datiem.

MK noteikumos Nr. [753](#) ir definētas konkrētas sankciju un kontroles pasākumu darbības, kas ir izstrādātas vadoties no EK ieteikuma ([2014/117/ES](#)), un ko noteikumos būtu jāparedz vajadzīgā atsaucē.

MK noteikumos Nr. [753](#) darbība “5.4.1. apmācīt novērotājus un kontrolierus” būtu jādefinē kā darbība “5.5. apmācīt novērotājus un kontrolierus”, bet darbība “5.4.2. izstrādāt un izplatīt vadlīnijas par to, kā īstenot:” – kā darbība “5.6. izstrādāt un izplatīt vadlīnijas par to, kā īstenot:” un apakšdarbības “5.4.2.1. regulas, kas izriet no Kopējās zivsaimniecības politikas”, un “5.4.2.2. RO pieņemtos noteikumus un pārvaldības pasākumu” būtu attiecīgi jādefinē kā 5.6.1. un 5.6.2. apakšdarbība, kas būtu saskaņā ar EK ieteikuma ([2014/117/ES](#)) A daļas 5.pantu.

Zvejas produktu RO var pretendēt uz atzīšanu un saglabāt to, ja tās darbojas atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. [1379/2013](#) noteiktajiem RO mērķu (7.pants), veicamo pasākumu (8.pants), RO atzīšanas (14.pants) un iekšējās darbības (17.pants) nosacījumiem un MK noteikumos Nr. [753](#) noteiktajiem atzīšanas kritērijiem (skat. 6. pielikumu). Izvirzītie atzīšanas kritēriji RO tiek noteikti

ar dažādiem rādītājiem un ar atšķirīgām to sasniedzamām vērtībām, kas iespējams nākotnē būtu precizējams.

LAD skaidro, ka MK noteikumos Nr. [753](#) 2., 3. un 4. pantā noteiktie RO atzīšanas kritēriji kādam var būt šķērslis, kāpēc netiek dibinātas dažāda veida RO Latvijā. LAD pārstāvji skaidro, ka atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. [1379/2013](#) 14. pantam atzīšanu var saņemt tādas RO, kas ir pietiekami ekonomiski aktīvas. MK noteikumos Nr. [753](#) iestrādātie atzīšanas kritēriji ir dalībvalsts noteiktā ekonomiskā aktivitāte. Departaments šobrīd nav saņēmis iebildumus par noteiktajiem kritērijiem, kā arī zvejas produktu RO iesniegtajos dokumentos nav konstatējis minētos šķēršļus.

Lai varētu īstenot sankciju un kontroles pasākumu darbības svarīga ir informācijas aprīte gan starp RO biedriem, gan valsts institūcijām, kur būtiska loma ir sadarbības veicināšanai. Risku novērtēšanas plāna izstrāde un ieviešana ir svarīga pasākumu darbības aktivitāte, ko RO vajadzētu īstenot, lai veicinātu labāku izpratni par risku norises gaitu, tādējādi ļaujot labāk saprast ko un kā uzlabot. Tāpat informācijas aprīte starp RO biedriem, un tās pieejamība valsts institūciju mājas lapā par veiktajām izmaiņām vienkāršotā tekstā (uzrakstot, kas konkrēti izmainījies) ar saitēm uz attiecīgajiem normatīvajiem aktiem (Regulas, Likumi, MK noteikumi) kuros tas veikts, gan sankciju uzskaitē un to pamatojumiem, palīdzētu uzlabot RO darbību.

Latvijas zvejas produktu ražotāju grupas atzīst, ka īstenot MK noteikumos noteiktos atzīšanas kritērijus nav grūti. Šobrīd pie zvejas produktu RO noteiktajiem atzīšanas kritērijiem un pašreizējās situācijas zvejniecības sektorā nav iespējams dibināt jaunas Zvejas produktu RO (pie esošajiem kritērijiem, piemēra, aiz piekrastes zvejojošie vairs nevar dibināt RO, jo nav zvejas flotes, kas atbilstu MK noteiktajiem kritērijiem un arī sektora apjoms ir neliels). Atsevišķas Zvejas produktu RO uzskata, ka noteiktie atzīšanas kritēriji būtu jāpadara vēl stingrāki.

Ņemot vērā to, ka nav dibinātas RO piekrastes zvejniecībā un akvakultūras sektorā, kas no attīstības un konkurētspējas viedokļa būtu ļoti nozīmīgi šo sektoru attīstībai, būtu jāizskata un jāizvērtē RO dibināšanas problēmas Latvijā sasaistē ar kopējo situāciju zivsaimniecības nozarē un ES un Latvijas likumdošanā noteiktajām prasībām.

Analizējot LAD TKOD izsniegto informāciju, var redzēt, ka Latvijā esošās Zvejas produktu RO tika pozitīvi novērtētas un atzītas: RTP izpilde 2014. gadā tika veikta 85,12%, bet 2015. gadā – 83,64% apmērā (skat. 6.tab.).

Galvenie iemesli RTP noteikto pasākumu un darbību neizpildē pēc LAD domām var būt dažādi, un tos ir grūti definēt. To skaidro ar to, ka zvejas produktu RO ir grūtības plānot savu darbību ilgtermiņā, kur viens no iemesliem ir nestabilā situācija tirgū.

6.tabula. Zvejas produktu RO RTP noteikto pasākumu izpilde 2014. – 2015. gadā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1379/2013 7. pantā minēto mērķu sasniegšanai

Darbības	2014.	2015.	Izmaiņas (%)
Obligāti īstenojamie pasākumi	80	78,75	-1,48
Papildus izvēles īstenojamie pasākumi	83,33	88,25	
Pasākumi ārpus MK noteikumos Nr. 753 noteiktajiem	87,50	100	
Sankciju un kontroles pasākumi	100	100	
LAD atzinums par kopējo izpildi:	85,12	83,64	

Avots: izveidots un aprēķināts pēc LAD datiem.

Zvejas produktu RO skaidro, ka RTP izpildi pilnā apmērā (100%) apgrūtinā realizēt dažādi subjektīvi un objektīvi iemesli, kā, piemēram, prioritāšu maiņa sezonā, plānoto darbību pilnīga vai daļēja atlikšana uz (ne)noteiktu laiku, u.c. Zvejas produktu RO atzīst, ka plānotās ieceres pie šī brīža sociālekonomiskās situācijas vispār reti kad izdodas pilnībā sasniegt.

Latvijas zvejas produktu RO RTP noteiktie un īstenotie pasākumi ir vērsti uz šo organizāciju darbības uzlabošanu un attīstību. Šobrīd pieejamā informācija parāda, ka īstenotie pasākumi un darbības var pozitīvi ietekmēt zvejas produktu RO darbību un zivsaimniecības nozares attīstību, bet ne īstermiņā. Ņemot vērā, ka RO situācija tās darbībā gadu no gada nemainās (RTP SVID analīzes stiprās un vājas puses gadu no gada ir vienvērtīgas), tad RO darbības uzlabošanu var veikt tikai ilgtermiņā.

Arī LAD pārstāvji, kas uzskata, ka ar MK noteikumos Nr. [753](#) zvejas produktu RO izvirzītajām prasībām ir iespējams sasniegt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. [1379/2013](#) zvejas produktu RO izvirzītos mērķus. Tāpat arī LAD uzskata, ka zvejas produktu RO RTP norādītie un īstenotie pasākumi un to darbības ir Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju veicinošas, taču samērā vispārīgi un nepietiekami. Tas skaidrojams ar to, ka zvejas produktu RO sagādā grūtības precīzi noteikt mērķus, veicot konkrētu pasākumu kopumu un īstenojot plānā paredzētās darbības.

2. Ražotāju organizāciju attīstības iespējas

2.1. Zivsaimniecības nozares politikas plānošanā un īstenošanā iesaistīto institūciju noteiktās iespējas

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. [1379/2013](#) 7. pantā zvejas produktu RO piedāvā sasniegt vairākus mērķus, kuri pilnībā ir iestrādāti MK noteikumos Nr. [753](#) (izņemot citus papildus mērķus) saskaņā ar konkrēto ES regulu, un kuras Latvijas Zvejas produktu RO arī īsteno, tos iekļaujot RTP 2014. – 2016. gadam (skat. 7.tab.).

7.tabula. Latvijas likumdošanā zvejas produktu RO noteikto pasākumu atbilstība ES TKO izvirzītajai politikai

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1379/2013 zvejas produktu RO noteiktie mērķi	Latvijas MK noteikumos Nr. 753 RO noteiktie pasākumi		LV RO izvēlētie mērķi*
	Obligātie <i>(jāīsteno visi pasākumi)</i>	Papildus izvēles <i>(jāīsteno vismaz 2 pasākumi)</i>	
Veicināt stabilas un ilgtspējīgas to locekļu darbības zvejas jomā pilnībā atbilstīgi saglabāšanas politikai, vienlaikus ņemot vērā sociālo politiku un, ja attiecīgā dalībvalsts tā paredz, piedaloties jūras bioloģisko resursu pārvaldībā.	3.1.1. ilgtspējīgu zvejas darbību veicināšana	-	✓
Novērst un samazināt nevēlamu nozveju no komerciāliem krājumiem un vajadzības gadījumā vislabākajā veidā to izmantot, neradot noieta tirgu tādai nozvejai, kas ir mazāka par minimālo saglabāšanas references izmēru.	3.1.2. nevēlamas nozvejas novēršana un samazināšana	-	✓
Palīdzēt nodrošināt zvejas produktu izsekojamību un patērētāju piekļuvi skaidrai un visaptverošai informācijai.	3.1.3. centieni nodrošināt zvejas produktu izsekojamību un patērētāju piekļuvi skaidrai un visaptverošai informācijai	-	✓
Palīdzēt izskaust nelegālu, neregistrētu un neregulētu zveju.	3.1.4. centieni izskaust NNN zvejas praksi	-	✓
Uzlabot nosacījumus organizācijas locekļu saražoto zvejas un akvakultūras produktu laišanai tirgū.	-	4.1.1. centieni uzlabot nosacījumus organizācijas locekļu zvejas produktu laišanai tirgū	✓
Uzlabot ekonomisko atdevi.	-	4.1.2. ekonomiskās atdeves uzlabošana	✓
Stabilizēt tirgu.	-	4.1.3. tirgus stabilizēšana	✓
Palīdzēt nodrošināt pārtikas piegādi un veicināt to, ka tiek ievēroti augsti pārtikas kvalitātes un nekaitīguma standarti, vienlaikus veicinot nodarbinātību piekrastes un lauku apvidos.	-	4.1.4. centieni nodrošināt pārtikas piegādi un veicināt augstu pārtikas kvalitātes un nekaitīguma standartu ievērošanu, vienlaikus sekmējot nodarbinātību piekrastes un lauku apvidos	✓
Samazināt zvejas ietekmi uz vidi, tostarp izmantojot pasākumus, ar ko uzlabo zvejas rīku selektivitāti.	-	4.1.5. centieni samazināt zvejas ietekmi uz vidi, tostarp izmantojot pasākumus, ar ko uzlabo zvejas rīku selektivitāti	✓
Citi papildus mērķi.	-	-	-

Piezīme: LV RO izvēlētie mērķi* – Latvijas zvejas produktu RO RTP 2014. – 2016. gadam noteiktie mērķi.

Avots: izveidots pēc Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. [1379/2013](#), MK noteikumiem Nr. [753](#) un LAD datiem.

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. [1379/2013](#) 7. pantā zvejas produktu RO noteiktie mērķi un EK ieteikumā ([2014/117/ES](#)) norādītie pasākumi nav definēti kā obligātie un papildus izvēles, kā tas šobrīd ir definēts MK noteikumos Nr. [753](#). Sazinoties ar pārstāvjiem no ZM izdevās noskaidrot, ka MK noteikumos Nr. [753](#) definētie obligātie un izvēles pasākumi tika noteikti balstoties no EK ieteikuma ([2014/117/ES](#)) un tā brīža situācijas zivsaimniecības nozarē. MK noteikumu Nr. [753](#) anotācijā ir pieejama informācija, ka to apspriešana notikusi Zivsaimniecības konsultatīvās padomes sēdēs (13.05.2014., 02.07.2014. un 19.06.2014.), piedaloties pārstāvjiem no esošām RO un pārstāvjiem no visām zivsaimniecības apakšnozarēm. Kā atspoguļots MK noteikumu Nr. [753](#) anotācijā izstrādātajiem noteikumiem ir paredzama administratīvā sloga palielinājums jau esošām RO, un tiem uzņēmumiem, kas vēlēties veidot ražotāju vai starpnozaru organizācijas – noteikumiem nav paredzama tieša ietekme uz tautsaimniecības attīstību.

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. [1379/2013](#) ir atrunāts, ka RO ir galvenie dalībnieki, no kuriem ir atkarīga KZP mērķu sasniegšana un TKO pareizas pārvaldības nodrošināšana. No tā var spriest, ka no RO un to darbības lielā mērā ir atkarīga zivsaimniecības nozares attīstība un konkurētspēja. Tāpat arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. [1379/2013](#) 7. pantā RO noteiktie mērķi ir izstrādāti plaši un visaptveroši, lai tos ar RO palīdzību varētu izmantot Latvijas zivsaimniecības nozares un tās sektoru attīstības un konkurētspējas veicināšanā. Vadoties no šāda aspekta MK noteikumos Nr. [753](#) pasākumi obligātajos un/vai papildus izvēles būtu jānosaka un jāizstrādā, vadoties ne tikai no Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. [1379/2013](#) 7. pantā RO noteiktajiem mērķiem, kas ir izstrādāti saskaņā ar TKO mērķiem, bet arī no Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanas viedokļa.

Lai sasniegtu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. [1379/2013](#) 7. pantā izklāstītos RO mērķus, regula 8. pantā nosaka, ka RO var (taču tas nav obligāti!) izmantot dažādus pasākumus/darbības noteikto mērķu sasniegšanai. MK noteikumos Nr. [753](#) iestrādātās pasākumu darbības tika pamatā veidotas no EK ieteikuma ([2014/117/ES](#)) 3. pantā RO norādītajiem pasākumiem/darbībām. Šajos ieteikumos zvejas produktu RO piedāvā īstenot vairākus pasākumus/darbības, kuras pilnībā ir iestrādātas MK noteikumos Nr. [753](#), un kuras Latvijas Zvejas produktu RO arī īsteno (taču ne visus), tos iekļaujot RTP 2014. – 2016. gadam (skat. 8. pielikumu). Šobrīd zvejas produktu RO vairāk īsteno pasākumus un to darbības, kurām ir samērā maza ietekme uz Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju.

Novērtētāji, snieguši savu viedokli par MK noteikumos Nr. [753](#) definēto pasākumu un darbību lietderīgumu un nepieciešamību (skat. 8.tab. un papildus 9. pielikumu), ņemot vērā RO iesniegtos RTP un normatīvos aktus.

Saskaņā ar vairākiem pētījumiem Baltijas jūra, kas pēc Pasaules Dabas Fonda minētās informācijas ir viena no pasaulē jaunākajām jūrām un viena no lielākajām iesālā ūdens platībām, ir atzīta par vienu no netīrākajām jūrām pasaulē, ko ir veicinājušas ne tikai zvejniecības darbības radītās sekas, bet arī citi faktori (piemēram, notekūdeņi, atkritumi, jūras dzelmē pēc Otrā Pasaules kara atrodamā munīcija un tās sastāvā esošās ķīmiskās vielas, u.c.). Vadoties no šāda aspekta pasākumi *“Ilgtspējīgu zvejas darbību veicināšana”, “Centieni samazināt zvejas ietekmi uz vidi, tostarp izmantojot pasākumus, ar ko uzlabo zvejas rīku selektivitāti”* un *“Nevēlamas nozvejas novēršana un samazināšana”* MK noteikumos Nr. 753 arī turpmāk būtu jādefinē kā RO obligāti īstenojami pasākumi, ar kuru palīdzību būtu iespējams veicināt ne tikai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr.

1379/2013 7. pantā RO noteiktos mērķus, bet arī Baltijas jūras stāvokļa uzlabošanu, zivju veiksmīgāku atražošanu un mazāku zivju izmetumu konstatēšanu.

8.tabula. Zvejas produktu RO īstenojamie pasākumi Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanai

MK noteikumos Nr. 753 zvejas produktu RO noteiktie pasākumi	Līdzšinējā redakcija MK noteikumos Nr. 753	Novertētāju skatījumā	LAD TKOD skatījumā	RO skatījumā
Ilgtermiņīgu zvejas darbību veicināšana	obligāts pasākums	obligāts pasākums	✓	✓
Nevēlamas nozvejas novēršana un samazināšana	obligāts pasākums	obligāts pasākums	-	-
Centieni nodrošināt zvejas produktu izsekojamību un patērētāju piekļuvi skaidrai un visaptverošai informācijai	obligāts pasākums	jāizvērtē saskaņā ar PVD darbību	✓	-
Centieni izskaust NNN zvejas praksi	obligāts pasākums	jāizvērtē saskaņā ar VVD darbību	-	✓
Centieni uzlabot nosacījumus organizācijas locekļu zvejas produktu laišanai tirgū	papildus izvēles pasākums	obligāts pasākums	✓	-
Ekonomiskās atdeves uzlabošana	papildus izvēles pasākums	obligāts pasākums	✓	✓
Tirgus stabilizēšana	papildus izvēles pasākums	obligāts pasākums	✓	✓
Centieni nodrošināt pārtikas piegādi un veicināt augstu pārtikas kvalitātes un nekaitīguma standartu ievērošanu, vienlaikus sekmējot nodarbinātību piekrastes un lauku apvidos	papildus izvēles pasākums	jāizvērtē saskaņā ar PVD darbību	✓	-
Centieni samazināt zvejas ietekmi uz vidi, tostarp izmantojot pasākumus, ar ko uzlabo zvejas rīku selektivitāti	papildus izvēles pasākums	obligāts pasākums	-	-
Citi pasākumi*	-	jāizvērtē saskaņā ar RO iespējām un nozares vajadzībām	-	jaunu pamatlīdzekļu iegāde, pievienotā s vērtības radīšana.

*Piezīme: Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. [1379/2013](#) RO var īstenot arī citus mērķus (pasākumus), ko šobrīd MK noteikumi Nr. [753](#) neparedz.

Avots: izveidots pēc MK noteikumiem Nr. [753](#), EJZF RP 2014-2020, LAD TKOD un zvejas produktu RO sniegtās informācijas.

MK noteikumos Nr. 753 zvejas produktu RO noteikto obligāto pasākumu “*Centieni izskaust NNN zvejas praksi*” būtu jāsaprot atšķirība starp šo darbību veikšanu RO un Valsts vides dienesta (VVD) darbu, lai darbības būtu koordinētas. Ņemot vērā to, ka VVD darbības ir vērstas uz NNN zvejas prakses izskaušanu, MK noteikumos Nr. 753 pasākums “*Centieni izskaust NNN zvejas praksi*” būtu jāpārdomā ar kādām darbībām to labāk realizēt. Pašreizējā darbība, kas

rezultējas ar valdes sēžu skaitu, nav uzskatāma par pietiekošu. Kā rezultātu varētu uzskatīt sankciju neesamība, vai samazinājumu RO biedriem un darbība būtu saistāma ar VVD pārstāvju uzaicināšana uz pārrunām, apmācībām RO biedriem.

Savukārt, kas attiecas uz MK noteikumos Nr. 753 zvejas produktu RO noteikto obligāto pasākumu *“Centieni nodrošināt zvejas produktu izsekojamību un patērētāju piekļuvi skaidrai un visaptverošai informācijai”* un papildus izvēles pasākumu *“Centieni nodrošināt pārtikas piegādi un veicināt augstu pārtikas kvalitātes un nekaitīguma standartu ievērošanu, vienlaikus sekmējot nodarbinātību piekrastes un lauku apvidos”* būtu jāsaprot atšķirība starp šo darbību veikšanu RO, kas konkrēti un kā būtu veicams, sadarbībā ar Pārtikas un veterinārā dienestu (PVD). Ņemot vērā to, ka PVD darbības ir vērstas uz pārtikas aprites kontroli un uzraudzību.

Ņemot vērā Krievijas embargo ietekmi uz Latvijas zivju apstrādes sektora produkcijas noietu, kas savukārt, negatīvi ietekmēja Latvijas zvejnieku iespējas realizēt nozvegotās zivis, RO MK noteikumos Nr. 753 kā obligātie pasākumi būtu jānosaka *“Tirgus stabilizēšana”*, *“Centieni uzlabot nosacījumus organizācijas locekļu zvejas produktu laišanai tirgū”* un *“Ekonomiskās atdeves uzlabošana”*. Tas veicinātu ne tikai produkcijas noietu, bet arī ekonomisko atdevi.

Ņemot vērā analīzes rezultātus, novērtētāji uzskata, ka Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanai nozīmīgākie pasākumi būtu:

- *“Ilgtermiņu zvejas darbību veicināšana”;*
- *“Nevēlamās nozvejas novēršana un samazināšana”;*
- *“Centieni uzlabot nosacījumus organizācijas locekļu zvejas produktu laišanai tirgū”;*
- *“Ekonomiskās atdeves uzlabošana”;*
- *“Tirgus stabilizēšana”;*
- *“Centieni samazināt zvejas ietekmi uz vidi, tostarp izmantojot pasākumus, ar ko uzlabo zvejas rīku selektivitāti”.*

Tos tad arī iesakam noteikt kā obligāti īstenojamos pasākumus RO.

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. [1379/2013](#), var iestrādāt arī citus papildus mērķus, kurus minētie noteikumi šobrīd neparedz. Arī citu papildus mērķu izvēle un nepieciešamības būtu jānosaka vadoties no Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanas viedokļa. Zvejas produktu RO skaidro, ka MK noteikumos Nr. [753](#) noteiktie pasākumi un darbības ir diezgan visaptverošas, kā rezultātā šobrīd nav konstatēta nepieciešamība pēc citiem pasākumiem. Tomēr ir RO, kas ar RTP vēlētos īstenot pasākumus par jaunu pamatlīdzekļu (būves, iekārtas, aprīkojums) iegādi un pievienotās vērtības radīšanu zvejas produktiem, ko šobrīd MK noteikumi Nr. [753](#) neparedz, bet ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. [1379/2013](#) var ietvert noteikumos.

Lursoft mājaslapā pieejamā informācija liecina, ka Latvijā esošo zvejas produktu RO tiesiskā forma ir biedrības, un ka tās ir reģistrētas Biedrību un nodibinājumu reģistrā, līdz ar to tām kā biedrībām Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. [1379/2013](#) 7. pantā zvejas produktu RO noteiktos mērķus un zvejas produktu RO SVID analīzē norādītos trūkumus un vajadzības ir iespēja īstenot ne tikai caur MK noteikumos Nr. [753](#) noteiktajiem pasākumiem un darbībām, bet arī caur EJZF RP [2014-2020](#) piedāvātiem pasākumiem (skat. 9.tab. un papildus 2. un 7. pielikumu).

Piedaloties pasākumā “Inovācija” (MK noteikumi Nr. [193](#)), kura viens no mērķiem ir *“inovācija zvejniecībā un zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu apstrādē, izstrādājot ieviešanai jaunus vai ievērojami uzlabotus produktus, aprīkojumu,*

procesus vai metodes”, ir jāīsteno projekts vismaz vienā no šādām jomām: ietekmes uz vidi samazināšana, ilgtspējīgas ražošanas metodes, produktu pievienotā vērtība, ražošanas procesu efektivitāte, zvejas aprīkojums, resursu ilgtspējīga izmantošana, tostarp energoefektivitāte ražošanas procesā. Pasākuma ietvaros ir iespēja gūt atbalstu telpu, instrumentu, iekārtu un to aprīkojuma nomai, projekta vadības algošanai konkrētā mērķa sasniegšanai, materiālu (piemēram, fizikālo, bioloģisko, ķīmisko un citu materiālu, reaktīvu, ķīmikāliju, laboratorijas trauku, medikamentu pētniecībai), zinātniskās literatūras un mazvērtīgā inventāra iegādei, patentu un licenču amortizācijai, komandējumiem, u.c.

Savukārt, piedaloties pasākumā “Pievienotā vērtība. produktu kvalitāte un nevēlamu nozveju izmantošana” (MK noteikumi Nr. [441](#)), kura mērķis ir “*palielināt zvejas produktu pievienoto vērtību saskaņā ar regulas Nr. [508/2014](#) 42. panta 1. punkta “a” apakšpunktu, atbalstot ieguldījumus, kuru ieviešanas rezultāts ir pieejams plašākam zivsaimniecības nozares pārstāvju lokam nekā to pasākumu rezultāts, kurus parasti savās interesēs īsteno komersanti*”, zvejas produktu RO ir iespēja veicināt savu attīstību un konkurētspēju.

Pasākuma ietvaros zvejas produktu RO ir iespēja gūt atbalstu jaunas būvniecības/būves ierīkošanai un novietošanai, būves pārbūvei un atjaunošanai, tostarp tās pielāgošanai atjaunojamo energoresursu izmantošanai, energoefektivitātes uzlabošanai vai vides aizsardzības veicināšanai, ieskaitot apsardzes un caurlaides telpu ierīkošanas, apsardzes signalizācijas, videonovērošanas sistēmas un to ierīkošanas, teritorijas labiekārtošanas, elektrības pieslēguma un dziļurbuma ierīkošanu. Tāpat arī atbalsts tiek sniegts arī jaunu pamatlīdzekļu (tehnikas, iekārtu un aprīkojuma) iegādei un uzstādīšanai, kā arī jaunu būvmateriālu iegādei, u.c.

Zvejas produktu RO piedaloties pasākumos “Inovācija” un “Pievienotā vērtība. produktu kvalitāte un nevēlamu nozveju izmantošana” paveras iespējas ne tikai samazināt zvejniecības ietekmi uz vidi, veicinot ilgtspējīgu resursu izmantošanu, bet arī iespēja ražot produkciju ar augstu pievienoto vērtību, kas var veicināt ekonomiskās atdeves un konkurētspējas uzlabošanos. Tas sniegtu ieguldījumu arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. [1379/2013](#) 7. pantā RO noteikto mērķu sasniegšanā.

Piedaloties pasākumā “Uzglabāšanas atbalsts” (MK noteikumi Nr. [837](#)) Zvejas produktu RO var saņemt finansiālu atbalstu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. [1379/2013](#) 2. pielikumā minēto zvejas produktu uzglabāšanai (ja tā ir paredzēts pretendenta RTP), kuriem RO biedrs nav atradis pircēju, un var piedāvāt tos pārdošanai izsolē vai vismaz trim ZM reģistrētiem zivju pircējiem par oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis” publicēto sliekšņa cenu. Ar šī pasākuma palīdzību Zvejas produktu RO var uzlabot nosacījumus organizācijas locekļu saražoto zvejas produktu laišanai tirgū.

9.tabula. Latvijas zvejas produktu RO SVID analizē 2014. – 2016. gadam norādītās galvenās pozīcijas un attīstības iespējas

SVID analizē norādītie trūkumi un vajadzības			Iespējas
Nozveja	I/D	Izmaiņas nozvejas kvotās.	nav tiešā veidā ietekmējams;
	VP/D	Ierobežots nozvejoto zivju sugu skaits/ Zvejas liegumi atsevišķos zvejas rajonos vai atsevišķām zvejas sugām.	nav tiešā veidā ietekmējams;
	VP/I	Nevēlamas nozvejas iespējamība/ Iespēja samazināt nevēlamas nozvejas apjomus.	pasākums “Ražošanas un tirdzniecības plāni”, pasākuma “Zvejas flotes modernizācija” apakšpasākums “Zvejas ietekmes uz jūras vidi ierobežošana un zvejas pielāgošana sugu aizsardzībai”, pasākums “Inovācija”;
Zvejas flote	VP/D /I	Novēcojusi zvejas flote/ Zvejas flotes strauja novecošanās/ Zvejas rīku un zvejas flotes modernizācija.	pasākuma “Zvejas flotes modernizācija” apakšpasākums “Veselība un drošība” un “Zvejas ietekmes uz jūras vidi ierobežošana un zvejas pielāgošana sugu aizsardzībai”;
	VP	Pilnībā nenoslogoti zvejas kuģi.	ES noteikto kvotu pilnīga izmantošana, pasākums “Galīga zvejas darbību pārtraukšana”;
Finansiālais stāvoklis	VP/I	Nepietiekami finanšu līdzekļi/ Valsts un ES struktūrfondu līdzfinansējuma pieejamība.	ražošanas resursu efektīva un racionāla izmantošana, un to rūpīga pārraudzība, ES finanšu instrumentu atbalsta efektīva izmantošana;
	VP	Banku nevēlēšanās kreditēt zvejniecību kā augsta riska nozari.	nav tiešā veidā ietekmējams, bet var ieinteresēt ar ES finanšu instrumentu atbalsta efektīvu izmantošanu;
Ražošana	VP	Ilgtermiņā apgrūtināta nozvejas plānošana.	nav tiešā veidā ietekmējams;
	VP/I	Daudz darba drošības risku/ Iespēja uzlabot darba aizsardzību un drošību.	pasākuma “Zvejas flotes modernizācija” apakšpasākums “Veselība un drošība”, pasākums “Zvejas ostas un izkraušanas vietas”, pasākums “Ražošanas un tirdzniecības plāni”;
	VP/I	Atsevišķās ostās nav atbalsta zvejas kuģiem ostu pakalpojumu izmaksu samazināšanai/ Investīcijas Ventspils un Liepājas ostā ļauj ātrāk un kvalitatīvāk nodrošināt labu zvejas produktu kvalitāti.	pasākums “Zvejas ostas un izkraušanas vietas”;
	I	Palielinās nozveja un darba ražīgums uz vienu kuģi.	izmaiņas atkarīgas no ES noteiktajām kvotām un darbaspēka;
	I	Iespēja gūt papildus ienākumus no investīcijām zvejas produktu apstrādes iekārtās.	pasākums “Pievienotā vērtība. produktu kvalitāte un nevēlamu nozveju izmantošana”, pasākums “Zvejas ostas un izkraušanas vietas”;
	D	Informācija par paaugstinātu dioksīda klātbūtni Baltijas jūras zivīm var samazināt patērētāju informāciju par tām.	pasākums “Ražošanas un tirdzniecības plāni”, pasākums “Tirdzniecības pasākumi”;
	D	Atkarība no meteoroloģiskajiem apstākļiem (ilglaicīga jūras aizsalšana) un sezonalitātes.	nav tiešā veidā ietekmējams;
Mārketinga un noieta tirgi	VP/I	Ierobežots noieta tirgus un iespējas konkurencei starptautiskos tirgos/ Jaunu noieta tirgu apzināšana un izpēte.	pasākums “Uzglabāšanas atbalsts”, pasākums “Ražošanas un tirdzniecības plāni”, pasākums “Tirdzniecības pasākumi”, bet grūti izmantojami;
	I	Jaunu produktu un pakalpojumu izstrāde un ieviešana.	pasākums “Inovācija”, pasākums “Pievienotā vērtība. produktu kvalitāte un nevēlamu nozveju izmantošana”, pasākums “Tirdzniecības pasākumi”, pasākums “Ražošanas un tirdzniecības plāni”;
	I	Jaunu sadarbības partneru un kvalificētu speciālistu piesaiste.	vietējās un starptautiska mēroga izstādes, konferences un semināri; zinātniskie institūti un mācību iestādes;
	D	Izmaiņas sadarbības partneru un iedzīvotāju maksātspējā.	nav tiešā veidā ietekmējams;
	D	Politiska un ekonomika rakstura ietekme un ekoloģiskas katastrofas, kas rada papildus draudus zvejas produktu realizācijai.	nav tiešā veidā ietekmējams;

Informācijas aprite	I	Iespēja izmantot Latvijā piedāvātos seminārus un apmācības iespējas.	pasākums “Ražošanas un tirdzniecības plāni”;
	I	Sadarbība ar valdību, valstiskām un nevalstiskām organizācijām un ES.	pasākums “Ražošanas un tirdzniecības plāni”;
Nodarbinātība	VP	Salīdzinoši neliels biedru skaits.	izglītojoša rakstura sanāksmju un semināru rīkošana;
	I	Iespējas veicināt nodarbinātību piekrastes teritorijā, piesaistot jaunus un kvalificētus speciālistus.	pasākums “Ražošanas un tirdzniecības plāni”.

Piezīme: VP – vājā puse, I – iespējas, D – draudi.

Avots: izveidots pēc LAD datiem.

Ar pasākuma “Tirdzniecības pasākumi” (MK noteikumi Nr. [437](#)), kura mērķis *“saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. [508/2014](#) 6. panta 5. punkta “b” apakšpunktu ir sekmēt jaunu tirgu apgūšanu, kā arī uzņēmumu un produktu sertificēšanu, produkcijas izsekojamību un marķējuma nostiprināšanu”* palīdzību zvejas produktu RO ir iespēja palielināt sabiedrības izpratni par ilgtspējīgiem zvejas produktiem, uzlabot zvejas produkcijas kvalitāti un izsekojamību (t.sk., ES mēroga ekomarķējuma izveidi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. [1379/2013](#)), kā arī ir iespēja meklēt jaunus produkcijas noieta tirgus (t.sk., dalību starptautiskajās izstādēs).

Piedaloties pasākumos “Uzglabāšanas atbalsts” un “Tirdzniecības pasākumi” palīdzību zvejas produktu RO ir iespēja veicināt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. [1379/2013](#) 7. pantā noteikto mērķu *“Uzlabot nosacījumus organizācijas locekļu saražoto zvejas un akvakultūras produktu laišanai tirgū”, “Palīdzēt nodrošināt zvejas produktu izsekojamību un patērētāju piekļuvi skaidrai un visaptverošai informācijai” un “Stabilizēt tirgu”* sasniegšanu.

Zvejas produktu RO savos RTP 2014. – 2016. gadam SVID analizē ir norādījušas, ka to rīcībā ir pieejama novecojusi zvejas flote, kas laika gaitā strauji noveco. ZRP [2014-2020](#) sniedz iespēju piedalīties pasākumā “Zvejas flotes modernizācija” (MK noteikumi Nr. [136](#)) un tā apakšpasākumos “Veselība un drošība” un “Zvejas ietekmes uz jūras vidi ierobežošana un zvejas pielāgošana sugu aizsardzībai”, kur veicot ieguldījumus zvejas flotes un zvejas rīku modernizēšanā un uzlabošanā, Zvejas produktu RO var mazināt ar higiēnu, veselību, drošību un darba apstākļiem saistītos riskus, kā arī var samazināt zvejas radīto ietekmi uz ekosistēmu un zivju populāciju.

Apakšpasākuma “Veselība un drošība” mērķis ir *“zvejnieku higiēnas, veselības, drošības un darba apstākļu uzlabošanai, veicot ieguldījumus zvejas kuģos ar noteikumu, ka šie ieguldījumi pārsniedz Eiropas Savienības tieši piemērojamās tiesību aktos un nacionālajos normatīvajos aktos paredzētās prasības saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) Nr. [508/2014](#) 32. panta 1. punktu”* ietvaros Zvejas produktu RO var saņemt atbalstu Komisijas deleģētās regulas (ES) Nr. [2015/531](#) 3., 5. un 6. pantā minēto priekšmetu iegādes un to uzstādīšanas izmaksu un 4. pantā minēto darbību izmaksu, ja priekšmeti vai darbības pārsniedz ES tieši piemērojamās tiesību aktos un nacionālajos normatīvajos aktos noteiktās prasības par jūras zvejas kuģu drošību, drošības un veselības aizsardzības prasībām un medicīnisko aprūpi uz kuģiem un drošības un veselības aizsardzības prasībām darbā uz zvejas kuģiem, apgūšanai. Piedaloties šajā apakšpasākumā Zvejas produktu RO var samazināt dažādus ar higiēnu, veselību, drošību un darba apstākļiem saistītos riskus.

Savukārt, apakšpasākuma “Zvejas ietekmes uz jūras vidi ierobežošana un zvejas pielāgošana sugu aizsardzībai”, kura mērķis ir *“zvejas rīku selektivitātes uzlabošanai attiecībā uz zivju izmēru vai sugu, izmetumu izskaušanai vai nevēlamās nozvejas apstrādei, vai zvejas rīku un nozvejas pasargāšanai no aizsargājamiem zīdītājiem un putniem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) Nr. [508/2014](#) 38. panta 1. punkta “a”, “b” vai “d” apakšpunktu”*, ietvaros Zvejas produktu RO var saņemt atbalstu Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) Nr. [508/2014](#) 38. panta 1. punkta “a”, “b” un “d” apakšpunktā minētā aprīkojuma iegādei un uzstādīšanai. Piedaloties šajā apakšpasākumā Zvejas produktu RO var uzlabot zvejas rīku selektivitāti, tādējādi mazinot zvejas ietekmi uz ekosistēmu un zivju populāciju.

Jāņem vērā, ka pasākumā “Zvejas flotes modernizācija” netiek atbalstītas darbības, kas palielina zvejas kuģa kapacitāti vai aprīkojumu, tādējādi palielinot spēju atrast zivis, ieguldījumus, lai palielinātu zvejas kuģa galvenā dzinēja vai palīgdzinēja jaudu, to nomaīņu vai modernizāciju, kā arī ieguldījumus zivju kravas tilpņu ietilpības palielināšanai, u.c. MK noteikumu Nr. [136](#) 21. pantā norādītās darbības.

Lai gan kā viena no iespējām SVID analīzē tika norādīta zvejas rīku un zvejas flotes modernizācija, Zvejas produktu RO ir atzinušas finansējuma trūkumu to darbības uzlabošanai un banku nevēlēšanos kreditēt zvejniecību kā augsta riska nozari. Novērtējumu 2015. gada veiktā pētījumā “Investīciju iespējas zvejas kuģos” norādīja: “..., ka zvejas zvejas flote laika gaitā noveco un nolietojas, kā rezultātā nespēj vairs pienācīgi pildīt savas funkcijas. Līdz ar to turpmākie modernizēšanas pasākumi var būt neefektīvi un nelietderīgi īpaši tiem zvejas kuģiem, kas ir vecāki par 29 gadiem (41% no kopējās Latvijas zvejas flotes 2014. gadā), un var rasties nepieciešamība pēc jaunu zvejas laivu/kuģu iegādes.” Tāpat arī pētījumā tika norādīts: “Turpmākajos gados būtu jāapsver ne tikai zvejas flotes modernizēšanas iespējas, bet arī zvejas flotes atjaunošanas iespējas, nomainot vecās zvejas laivas/kuģus pret jaunām. Iespējams jau tagad ir zvejas laivas/kuģi, kuri tiek izmantoti zvejai, bet to modernizēšana vairs nav efektīva. Šajā gadījumā būtu lietderīgi izanalizēt Latvijas zvejnieku (piekrastes, aiz piekrastes un tāljūras) finansiālo stāvokli un iespējas, veiktās investīcijas un to atdevi, ar mērķi izstrādāt turpmākos atbalsta pasākumus zvejniecības attīstībai Latvijā”. Šobrīd Latvijas un ES KZP caur EJZF neatbalsta jaunas zvejas flotes iegādi, taču Latvijas zvejniekiem tieši vecās laivas un kuģi sagāda lielākās problēmas, jo nav līdzekļu to nomaīņai. Nākotnē būtu jāizvērtē, kādā veidā un kādus līdzekļus vai atvieglojumus varētu paredzēt problēmas risināšanai.

Zvejas produktu RO savos RTP 2014. – 2016. gadam SVID analīzē ir norādījušas, ka atsevišķās ostās nav atbalsta zvejas kuģiem ostu pakalpojumu izmaksu samazināšanai. Piedaloties pasākumā “Zvejas ostas, izkraušanas vietas, izsoles nami un patvēruma vietas – ieguldījumi zvejas ostu, izsoļu namu vai izkraušanas vietu un patvēruma vietu infrastruktūras uzlabošanā; patvēruma vietu būvniecībā, lai uzlabotu zvejnieku drošību” (MK noteikumi Nr. [290](#)), kura mērķis saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) Nr. [508/2014](#) 43. pantu ir “zvejas ostu un zvejas produktu izkraušanas vietu infrastruktūras uzlabošana zvejnieku vajadzībām, lai paaugstinātu izkrauto zvejas produktu kvalitāti, pastiprinātu kontroli un izsekojamību, palielinātu energoefektivitāti, veicinātu vides aizsardzību un uzlabotu zvejnieku drošību un darba apstākļus”, zvejas produktu RO ir iespēja uzlabot pārtikas piegādi un veicināt to, ka tiek ievēroti augsti pārtikas kvalitātes un nekaitīguma standarti.

Pasākuma ietvaros RO tiek sniegts atbalsts jaunas būvniecības/būves ierīkošanai un būvju pārbūvei/atjaunošanai (izkrauto zvejas produktu šķirotavai, izkrauto zvejas produktu atvēsinātavai, noliktavai vai nojumei zivju izkraušanas aprīkojuma vai zvejas aprīkojuma glabāšanai, saldētu zvejas produktu uzglabāšanas kamerām), zvejniekiem nepieciešamās infrastruktūras (t.sk., arī ostu molu, kurā izkrauj tikai zvejas produktus) pārbūvei un atjaunošanai, kā arī jaunas tehnikas, iekārtu un aprīkojuma iegādei un uzstādīšanai (dzeramā ūdens apgādei, notekūdeņu savākšanai un aizvadīšanai, elektropadevei, zvejas produktu kontrolei un izsekojamībai, zvejas darbību datorizētai pārvaldībai, atjaunojamo energoresursu izmantošanai, kravu celšanai un kraušanai, zivju šķirošanai, zvejas produktu taras mazgāšanai, zvejas produktu taras iegādes apmaiņas servisam, zvejas produktiem paredzētā ledus izgatavošanai un uzglabāšanai, zivju atvēsināšanai, zvejas produktu

blakusproduktu un atkritumu glabāšanai un apsaimniekošanai, u.c.). Piedaloties šajā pasākumā zvejas produktu RO ir iespēja uzlabot zvejas produktu kvalitāti un izsekojamību, kā arī uzlabot zvejnieku drošību un ekonomisko atdevi.

Ļoti plašs un daudzpusīgs ir pasākums “Ražošanas un tirdzniecības plāni” (MK noteikumi Nr. [131](#)), kura ietvaros Zvejas produktu RO var saņemt publisko finansējumu par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. [1379/2013](#) 28. pantā minētajām RTP izstrādes, administrēšanas un īstenošanas izdevumiem pēc tam, kad ir apstiprināts gada ziņojums par RTP īstenošanu, kas sagatavots un apstiprināts atbilstoši MK noteikumiem Nr. [753](#). Atbalstu var saņemt saskaņā ar RTP īstenojamiem pasākumiem, kas ir vērsti uz ilgtspējīgu zvejas darbību veicināšanu un zvejas ietekmes uz vidi samazināšanu, NNN zvejas izskaušanu, augstu zvejas produktu kvalitātes un nekaitīguma standartu nodrošināšanu un izsekojamību, vienlaikus sekmējot nodarbinātību piekrastes un lauku apvidos, kā arī kas ir vērsti uz tirgus stabilizēšanu un ekonomiskās atdeves uzlabošanu.

Pasākuma “Ražošanas un tirdzniecības plāni” MK noteikumos Nr. [131](#) nav atrunāts, ka atbalstu var saņemt par darbības “4.1.1.4. *izstrādāt sertifikācijas procesus, tostarp uzturvērtības un kvalitātes jomā*” un darbības “4.1.1.8. *piedalīties valsts, Eiropas un starptautiska mēroga gadatirgos, lai popularizētu RO locekļu produkciju*” īstenošanu. Tas tādēļ, ka ar to palīdzību tiek veicināts MK noteikumos Nr. [753](#) noteiktais papildus izvēles pasākums “4.1.1. *centieni uzlabot nosacījumus organizācijas locekļu zvejas produktu laišanai tirgū*”, kas atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. [1379/2013](#) zvejas produktu RO noteiktajam mērķim “Uzlabot nosacījumus organizācijas locekļu saražoto zvejas un akvakultūras produktu laišanai tirgū”.

Saistībā ar zvejas floti zvejas produktu RO savos RTP SVID analīzē ir norādījušas, ka to atsevišķiem biedriem ir pilnībā nenoslogoti zvejas kuģi. Zvejas kuģu noslodzi var palielināt ar lielāku nozveju, ko šobrīd ES noteiktā KZP neatbalsta, jo nav pietiekama zivju populācija, bet kas nākotnē iespējams var mainīties, vai arī zvejas kuģus nododot sadalīšanai (ja vien tas ir mencu zvejojošo Latvijas zvejas flotes tīklu zvejas kuģis ar garumu no 24-40 m). Pasākumā “Galīga zvejas darbību pārtraukšana” (MK noteikumi Nr. [559](#)) un tā apakšpasākumos “Zvejas kuģu sadalīšana” un “Kompensācijas zvejniekiem”, kuru mērķi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (ES) Nr. [508/2014](#) 34. pantu ir “*sabalansēt Latvijas zvejas flotes mencas zvejojošo tīklu zvejas kuģu kapacitāti ar šīm zvejas kuģu segmentam pieejamiem zivju resursiem, minētos zvejas kuģus sadalot (tostarp sagriežot metāllūžņos), kā arī izmaksāt kompensācijas zvejniekiem, kas ir strādājuši uz šiem zvejas kuģiem*” zvejas produktu RO ir iespēja nodot mencu zvejojošos kuģus. Tādējādi var uzlabot to darbību un ekonomisko atdevi. Tāpat viena no iespējām ir arī saimnieciskās darbības dažādošana. Zvejnieks var vienlaicīgi nodarboties ar zveju un tūrismu (tūristu vadāšanu), taču tad ir jāievēro virkne prasību, kur viena no problēmām ir atļauto cilvēku skaits laivā no kuģošanas drošības viedokļa un darba grāmatīņas cilvēkiem, kas dodas zvejā. Šo divu iemeslu dēļ zvejnieki nevar ar vienu un to pašu laivu zvejot un vienlaicīgi nodarboties ar tūrismu. Tas apgrūtina dažādošanas iespējas. Šobrīd citas iespējas kā varētu noslogot zvejas kuģus, tādējādi uzlabojot to ekonomisko atdevi nav saskatāms.

Zvejas produktu RO tiešā veidā nav spējīgas ietekmēt nozvejas apjomus, ko regulē un nosaka ES kvotas. Taču tām īstenojot ES KZP un piedaloties EJZF RP [2014-2020](#) piedāvātajos pasākumos, kas ir vērsti uz ilgtspējīgu zvejas darbību veicināšanu un zvejas ietekmes uz vidi samazināšanu, NNN un nevēlamas zvejas izskaušanu, ir iespēja uzlabot ekosistēmas stāvokli un zivju populāciju. Tādējādi tas

nākotnē pavērtu iespējas palielināt kvotas. Jāņem vērā, ka zvejas produktu RO nav spējīgas ietekmēt makroekonomiskos procesus, kā piemēram, sadarbības partneru un iedzīvotāju maksātspēju, kā arī globālus politiskus, ekonomiskus un ekoloģiskus jautājumus, kas var radīt papildus draudus zvejas produktu realizācijai.

Taču Zvejas produktu RO var piesaistīt jaunus sadarbības partnerus un kvalificētus speciālistus, piedaloties dažādās vietējās un starptautiska mēroga izstādēs sadarbībā ar atbilstošajām institūcijām, konferencēs un semināros, kā arī veidojot ciešu sadarbību ar zinātniskajiem institūtiem un mācību iestādēm, kas var veicināt informācijas un zināšanu apriti, kas būtiski nepieciešama ražošanas procesa nodrošināšanai un attīstībai. Novērtējumu 2016. gada veiktā pētījumā *“Latvijas zinātnisko institūciju iespējas inovāciju veicināšanā zivsaimniecībā”* ir pieejama informācija par Latvijas zinātnisko institūciju iespējām atbalstīt zivsaimniecības nozari inovāciju izstrādē tālākas nozares attīstības vajadzībām, tirgus izpētē, ko Zvejas produktu RO var izmantot jaunu sadarbības partneru un kvalificētu speciālistu piesaistei.

Lai zvejas produktu RO varētu noturēt esošos biedrus un piesaistīt arī jaunus, zvejas produktu RO būtu ieteikums rīkot informatīva veida kampaņas par RO nozīmību zivsaimniecības nozares (īpaši jau zvejniecības) attīstībā un gūstamajiem labumiem no tās darbības. Iespēju robežās būtu jāpieaicina arī zivsaimniecības politikas plānošanā un īstenošanā iesaistīto institūciju pārstāvji, kas varētu skaidrot par RO attīstības iespējām. Arī ZST varētu iesaistīties ideju un zināšanu pārnēsē, lai uzlabotu ekonomisko situāciju zivsaimniecības sektorā. Ieteikums RO biedriem iepazīties ar ZST organizētajiem pasākumiem un informēt ZST par vajadzībām.

No veiktās datu analīzes var secināt, ka RO var pretendēt arī uz citiem ZRP [2014-2020](#) pasākumiem, kā piemēram, “Inovācijas”, “Pievienotā vērtība. Produktu kvalitāte un nevēlamu nozveju izmantošana”, “Tirdzniecības pasākumi”, “Zvejas ostas un izkraušanas vietas”, “Zvejas flotes modernizācija” un “Galīga zvejas darbību pārtraukšana”, tādējādi īstenojot ne tikai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. [1379/2013](#) 7. pantā zvejas produktu RO noteiktos mērķus, bet attīstot arī RO darbību un veicinot Latvijas zivsaimniecības nozares konkurētspēju.

2.2. Rādītāju analīze mērķu sasniegšanai

Šobrīd neviena no ES regulām, izņemot EK ieteikumu ([2014/117/ES](#)) nenosaka, kādi rādītāji būtu piemērojami RO darbības un īstenoto plānu izvērtēšanai. MK noteikumos Nr. [753](#) norādītie rādītāji ir ļoti vispārīgi, lai varētu pienācīgi novērtēt zvejas produktu RO darbību TKO mērķu sasniegšanā un ietekmes uz Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju novērtēšanā. Arī LAD TKOD atzīst, ka MK noteikumos Nr. [753](#) noteiktie rādītāji sagādā problēmas novērtēšanas procesā – zvejas produktu RO sagādā grūtības katram pasākumam precīzi definēt iznākuma un rezultātīvos rādītājus.

Tas, ka zvejas produktu RO savos RTP ietver un vēlāk arī īsteno konkrētus pasākumus un darbības, kas ir pakārtotas TKO mērķu sasniegšanai, vēl nenozīmē, ka ar šo pasākumu/darbību palīdzību var veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas paaugstināšanos. Tieši tāpēc būtu vēlams izstrādāt konkrētus novērtēšanas rādītājus un iespējams pat sasniedzamās rādītāju vērtības, atkarībā no biedru skaita un citiem uzņēmēju finanšu rādītājiem. Tiem būtu jābūt ne tikai kvalitatīvi un kvantitatīvi izmērāmiem, bet arī pārbaudāmiem. Izstrādātie rādītāji kalpotu mērķa sasniegumu uzraudzībai. Tie būtu jāizstrādā ne tikai pasākumu/darbību līmenī, bet arī Latvijas zivsaimniecības nozares līmenī, tādējādi novērtējot arī RO

īstenoto pasākumu/darbību ietekmi uz Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju.

Kādi iznākuma, rezultāta un ietekmes rādītāji būtu jānosaka un jādefinē kvalitatīva novērtēšanas procesa veikšanai, būtu savstarpēji jāapspriež starp Latvijas zivsaimniecības politikas plānošanā un īstenošanā iesaistītajām institūcijām, nepieciešamības gadījumā piesaistot arī RO. Piemēram, pasākuma “Ekonomiskās atdeves uzlabošana” novērtēšanai varētu izmantot rentabilitātes rādītājus, izmaiņas neto apgrozījumā, bet, pasākuma “Tirgus stabilizēšana” novērtēšanai tādos rādītājus kā: jaunapgūto noieta tirgu skaits, realizētās produkcijas apjoms, u.c. Katrā ziņā rādītāji pēc to skaita nedrīkst būt daudz un no to iegūšanas viedokļa nedrīkst būt sarežģīti iegūstami, citādi tas var kavēt ne tikai izvērtēšanas procesu, bet var radīt papildus administratīvo slogu RO.

Varam piekrist LAD viedoklim, ka ir nepieciešamas plašākas nozares diskusijas, lai Latvijā veicinātu RO veidošanos un to darbības uzlabošanas, kā arī lai veicinātu vienotu nozares attīstības izpratni. Šajā gadījumā nozares pārstāvjiem (zvejas un akvakultūras produktu ražotājiem, apstrādes un pārstrādes uzņēmumiem) ir jāredz lietderīgums RO dibināšanai. Būtu vērtīgi iegūt citu dalībvalstu viedokli un pieredzi par RO. Šajā jautājumā varētu palīdzēt ZST, kas varētu organizēt tikšanos ar RO un valsts institūcijām. Arī Zivsaimnieku konsultatīvā padomē varētu apspriest šos jautājumus kopā ar jau esošo RO pārstāvjiem, gan arī citiem uzņēmējiem.

Zvejas produktu RO uzskata, ka to (īpaši zvejniecības uzņēmumu) darbības uzlabošanai Latvijā organizācijām jāsadarbības kopīgiem spēkiem, sabalansējot sadarbību un konkurenci. Papildus RO veidošanās zināmā mērā palielinātu konkurenci, taču tās arī atvieglotu esošo RO darbu. Piemēram, saistībā ar zinātniskajiem pētījumiem un dažādām kampaņām varētu izveidoties organizācijas, kas varētu darboties konkrētās jomās. Zvejas produktu RO uzsver, lai veidotos kāda organizācija, tai vajag konkrētu mērķi, ko tā vēlas sasniegt, un kādu specifisku uzdevumu, kas tai būtu jāpilda - ja esošajās organizācijās konkrētie mērķi un uzdevumi jau tiek pildīti, tad nav iemesla veidoties jaunām organizācijām. Zvejas produktu RO tāpat arī norādīja, ka samazinot birokrātisko slogu var veicināt RO veidošanos un to darbības uzlabošanas Latvijā. Zvejas produktu RO uzskata, ka šobrīd nebūtu nepieciešams izveidot citas RO.

Būtu jāveic uzlabojumi un precizējumi MK noteikumos Nr. [753](#) ne tikai no to izstrādes pilnveidošanas viedokļa, bet arī no RO darbības uzlabošanas un Latvijas zivsaimniecības nozares attīstības un konkurētspējas veicināšanas viedokļa. Raugoties no šāda aspekta piekrītam LAD TKOD paustajam ierosinājumam par nepieciešamību rīkot plašākas nozares diskusijas.

Nemot vērā izvēlētos pasākumus un plānotās darbības par rezultējošiem rādītājiem varētu kalpot RO biedru darbības rezultāti. Piem., 3.1.2.punktā rezultāta rādītājs varētu būt sankciju skaita neesamība vai to samazinājums %. 3.1.3.pasākumā iznākuma rādītājs ir izstrādāta vai aprobēta izsekojamības metode un rezultāta rādītājs - identificējamo zvejas produktu partiju pieaugums vai pat 100% izsekojamība visām produktu partijām. 3.1.5. tas varētu būt piegāžu līgumu skaita izmaiņas, jaunu sadarbības partneru skaita pieaugums. 3.1.6.pasākuma par rezultāta rādītāju varētu kalpot realizācijas apjoma pieaugums.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

1. Saskaņā ar ZM sniegto informāciju, Latvijā līdz 01.02.2016. nodibinātas trīs RO, kas pēc ražotāju grupas veida atbilst zvejas produktu RO. Šobrīd nav nodibināta neviena RO piekrastes zvejniecībā un akvakultūras sektorā. RO statūtos noteiktie mērķi nav pietiekoši korekti definēti un ne vienmēr atbilst mērķa būtībai.

2. RO darbību reglamentē ES un Latvijas normatīvie akti, kas ir vērsti uz TKO mērķu sasniegšanu un aptver daļu no Latvijas zvejas produktu RO vajadzībām. MK noteikumiem Nr. 753 ir paredzams administratīvā sloga palielinājums jau esošām RO, un tiem uzņēmumiem, kas vēlēties veidot ražotāju vai starpnozaru organizācijas.

3. Zvejas produktu RO statūtos noteiktie mērķi atbilst TKO noteiktajiem mērķiem, taču tos pilnībā nenosedz. TKO mērķi tiek nosegti ar RO RTP veiktajām darbībām.

4. Latvijas zvejas produktu RO savos RTP 2014. – 2016. gadam ir ietvērušas MK noteikumos Nr. 753 noteiktos obligātos pasākumus un izvēles pasākumus, kas var veicināt ilgtspējīgu zveju un zvejas ietekmes uz vidi samazināšanos, zvejas produktu RO ekonomiskās atdeves uzlabošanos, tirgus stabilizēšanos un nosacījumu uzlabošanos zvejas produktu laišanu tirgū un patērētāju piekļuvei skaidrai un visaptverošai informācijai, kā arī var veicināt augstu pārtikas kvalitātes un nekaitīguma standartu ievērošanu. Iesniegtie RTP gadu no gada ir līdzīgi, jo gada laikā nevar atrisināt visas vajadzības un situācijas uzlabošanai ir vajadzīgs ilgāks laika periods.

5. RO sniegtā informācija RTP ne vienmēr ir atbilstoši formulēta gan SVID, gan Tirdzniecības stratēģijas apraksta daļā, kas rada nepilnīgu iespaidu par RO vajadzībām un izvēlētajām aktivitātēm vai darbībām mērķu sasniegšanai.

6. SVID noformulētās stiprās un vājās puses nav pārdomātas, lai noteiktu nepieciešamās aktivitātes un darbības RO attīstībai.

7. Aktivitāšu un darbību raksturošanai kā iznākuma rādītāji pārsvarā tiek izvēlēti sanāksmju vai sapulču skaits, kas ne vienmēr raksturo izvēlēto mērķi.

Ieteikumi

1. RO statūtos noteiktos mērķus būtu ieteicams uzlabot un pilnveidot.
2. Ņemot vērā MK noteikumos Nr. 753 minēto, tie būtu pilnveidojami:
 - a. būtu jāietver atsauce uz konkrēto ES likumdošanu;
 - b. jāpapildina ar pasākumu “*Pasākumi, kas paredzēti, lai pielāgotu konkrētu sugu piedāvājumu*” un tā apakšpasākumiem “*Noteikt zvejas produktus, kuru realizācija dažos gada periodos sagādā grūtības*” un “*Izstrādāt īpašas ražošanas un tirdzniecības stratēģijas un rīkus*”;
 - c. jānedefinē vajadzīgie iznākuma, rezultāta rādītāji;
 - d. jāpapildina ar starpnozaru organizācijām obligāti un papildus izvēles īstenojamiem pasākumiem un rādītājiem;
 - e. jāprecizē sankciju un kontroles pasākumu darbību detalizācijas pakāpe.
 - f. pārdomāt noteiktos obligātos un izvēles pasākumus, ņemot vērā ZM izvēlētos mērķus zivsaimniecības nozares attīstībai.
3. RTP ietvertā Tirdzniecības stratēģiju aprakstu gatavošanas procesā ieteicams uzlabot SVID minēto, lai rastos priekšstats, uz ko virzīt RO darbību. Var

vadīties pēc 10.pielikuma tabulas par SVID izmantošanu. Jāizvēlas VI stratēģija (mini-maxi) - vājo pušu uzlabošana, iespēju izmantošana.

4. Izvēloties pasākumus, pārdomāt:
 - a. kā paredzamā darbība vai aktivitāte palīdzēs sasniegt izvēlēto mērķi,
 - b. kā sasniedzamais rezultāts raksturos mērķa sasniegšanu.
5. RO savas darbības uzlabošanai un nozares kopējās attīstības veicināšanai ieteicams īstenot plašāku aktivitāšu loku:
 - a. piesaistīt speciālistus (ekspertus/pētniekus) izstrādājot stratēģijas, analizējot datus, apgūstot jaunus tirgus, reklamējot produkciju, izvēlētos ekonomiskās darbības uzlabošanas veidus;
 - b. pasūtīt nepieciešamo informācijas sistēmu/programmu izveidi speciālistiem, informācijas izplatīšanai, iegūšanai, apkopošanai, operatīvai analīzei;
 - c. iegādāties dažādas iekārtas un aprīkojumu izvēlēto mērķu sasniegšanai;
 - d. organizēt pieredzes apmaiņas pasākumus gan vietējā, gan starptautiskā mērogā, u.c. aktivitātes.

Īstenojamo aktivitāšu loka paplašināšana var sekmēt arī KZP un TKO mērķu sasniegšanu (skat.1.tabulu).

6. Izvēloties rādītājus, kas raksturotu paveikto:
 - a. iznākuma rādītājs parasti ir skaits (piem., organizēto pasākumu skaits, noslēgto līgumu skaits, komandējumu skaits, veikto darbību skaits, u.tml.),
 - b. rezultāta rādītājs var būt pašas RO dalībnieku kapacitātes izmaiņas (piem., produkcijas apjoma pieaugums, noslēgto sadarbības līgumu skaita pieaugums vai sadarbības līgumu pagarinājumu pieaugums, izmaiņas noieta tirgū, u.tml.). Šeit jāņem vērā izvēlētais mērķis.
7. RO plašāk var izmantot interneta iespējas savas organizācijas popularizēšanai un kontaktu dibināšanai sniedzot tajā konkrētu informāciju par tās produkciju, kontaktinformāciju, kas var sniegt informāciju par to.
8. VVD un PVD būtu jāsadarbojas ar RO, lai izskaustu NNN, skaidrojot kādēļ un kas jādara un kamdēļ tas ir svarīgi. RO biedriem nepieciešamības gadījumā piesaistot ZST.
9. Ņemot vērā to, ka nav dibinātas RO piekrastes zvejniecībā un akvakultūras sektorā, kas no attīstības un konkurētspējas viedokļa būtu ļoti nozīmīgi, turpmākajos pētījumos būtu jāizvērtē RO dibināšanas iespējas un nozīme Latvijā sasaistē ar kopējo situāciju zivsaimniecības nozarē un ES un Latvijas likumdošanā noteiktajām prasībām.
10. Lai noteiktu, kuras no pasākumu darbībām būtu jāīsteno, lai veicinātu zivsaimniecības nozares attīstības potenciālu, būtu nepieciešams veikt padziļinātu izpēti par konkrēto darbību ekonomisko nozīmīgumu un devumu nozares attīstībā.
11. Lai veicinātu vienotu nozares attīstības izpratni, rīkot zivsaimniecības nozares un valsts institūciju savstarpējās diskusijas piesaistot gan LAD, gan pētniekus/speciālistus par būtiskiem jautājumiem, t.sk. gūstot arī citu dalībvalstu viedokli un pieredzi.
12. Aicinām RO biedrus iepazīties ar ZST organizētajiem pasākumiem un informēt par savām vajadzībām.

PIELIKUMI

1. pielikums

Ražotāju organizāciju darbību nosakošā un regulējošā ES un Latvijas likumdošana

1. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. [1380/2013](#) **par kopējo zivsaimniecības politiku** un ar ko groza Padomes Regulas (EK) Nr. 1954/2003 un (EK) Nr. 1224/2009 un atceļ Padomes Regulas (EK) Nr. 2371/2002 un (EK) Nr. 639/2004 un Padomes Lēmumu 2004/585/EK.
2. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. [1379/2013](#) **par zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgo organizāciju** un ar ko groza Padomes Regulas (EK) Nr. 1184/2006 un (EK) Nr. 1224/2009 un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 104/2000.
3. Komisijas īstenošanas regula (ES) Nr. [1419/2013](#) **par RO un starpnozaru organizāciju atzīšanu**. RO un starpnozaru organizāciju noteikumu paplašināšanu un sliekšņa cenu publicēšanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1379/2013 par zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgo organizāciju.
4. Komisijas īstenošanas regula (ES) Nr. [1418/2013](#) **par ražošanas un tirdzniecības plāniem**, kas paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1379/2013 par zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgo organizāciju.
5. Komisijas ieteikums ([2014/117/ES](#)) **par ražošanas un tirdzniecības plānu izstrādi un īstenošanu** atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. 1379/2013 par zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgo organizāciju.
6. Komisijas īstenošanas regula (ES) Nr. [1420/2013](#) ar ko pēc Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1379/2013 **par zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgo organizāciju pieņemšanas** atceļ Regulas (EK) Nr. 347/96. (EK) Nr. 1924/2000. (EK) Nr. 1925/2000. (EK) Nr. 2508/2000. (EK) Nr. 2509/2000. (EK) Nr. 2813/2000. (EK) Nr. 2814/2000. (EK) Nr. 150/2001. (EK) Nr. 939/2001. (EK) Nr. 1813/2001. (EK) Nr. 2065/2001. (EK) Nr. 2183/2001. (EK) Nr. 2318/2001. (EK) Nr. 2493/2001. (EK) Nr. 2306/2002. (EK) Nr. 802/2006. (EK) Nr. 2003/2006. (EK) Nr. 696/2008 un (EK) Nr. 248/2009’.
7. MK noteikumi Nr. [753](#) (31.12.2014.) **“Zvejas un akvakultūras produktu ražotāju grupu atzīšanas kritēriji, kā arī ražotāju grupu darbības nosacījumi un tās kontroles kārtība”**.

Avots, izveidots pēc http://ec.europa.eu/index_en.htm un <http://likumi.lv/>.

2. pielikums

Ražotāju organizāciju EJZF ZRP 2014-2020 ietvaros pieejamie atbalsta pasākumi un atbilstoši tiem regulējošie MK noteikumi

EJZF ZRP 2014-2020 pasākums	Atbalsta saņēmējs	MK noteikumi
Inovācijas	- zinātniskā institūcija, kas reģistrēta Latvijas zinātnisko institūciju reģistrā un kas projektu īsteno sadarbībā ar biedrību, kura vismaz gadu pirms projekta iesnieguma iesniegšanas ir reģistrēta saskaņā ar Biedrību un nodibinājumu likumu, ja vismaz trīs tās biedru komercdarbības joma pārsvarā ir zvejniecība, akvakultūra vai zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana - komersants, zemnieku vai zvejnieku saimniecība, kas nodarbojas ar zvejniecību, akvakultūru vai zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrādi un konservēšanu un kas projektu īsteno sadarbībā ar zinātnisko institūciju, kura reģistrēta Latvijas zinātnisko institūciju reģistrā - biedrība, kas vismaz gadu pirms projekta iesnieguma iesniegšanas reģistrēta saskaņā ar Biedrību un nodibinājumu likumu, ja vismaz trīs tās biedru komercdarbības joma pārsvarā ir zvejniecība, akvakultūra vai zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana, un kas projektu īsteno sadarbībā ar zinātnisko institūciju, kura reģistrēta Latvijas zinātnisko institūciju reģistrā.	MK noteikumi Nr. 193 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā “Inovācija”” (spēkā ar 08.04.2016.)
Pievienotā vērtība. produktu kvalitāte un nevēlamu nozveju izmantošana	- biedrība , kura ir reģistrēta saskaņā ar Biedrību un nodibinājumu likumu un kuras ne mazāk kā trīs biedru komercdarbības joma galvenokārt ir zvejniecība, izņemot komerciālo zveju iekšējos ūdeņos.	MK noteikumi Nr. 441 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā “Pievienotā vērtība. produktu kvalitāte un nevēlamu nozveju izmantošana”” (spēkā ar 05.08.2015.)
Uzglabāšanas atbalsts	- atzīta RO.	MK noteikumi Nr. 837 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā “Uzglabāšanas atbalsts”” (spēkā ar 08.01.2015.)
Tirdzniecības pasākumi	- biedrība, kura vismaz 3 gadus pirms projekta iesnieguma iesniegšanas ir reģistrēta saskaņā ar Biedrību un nodibinājumu likumu un kurā vismaz 5 biedru komercdarbības joma ir zvejniecība, akvakultūra vai zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana - atvasināta publiska persona – zinātniskā institūcija, kas ir reģistrēta Latvijas zinātnisko institūciju reģistrā, vai tiešās pārvaldes iestāde, kuras mērķis ir sekmēt uzņēmējdarbības attīstību Latvijā, palielinot Latvijas konkurētspēju starptautiskajos tirgos, un kurai ir pieredze pasākumā paredzēto aktivitāšu īstenošanā.	MK noteikumi Nr. 437 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā “Tirdzniecības pasākumi”” (spēkā ar 05.08.2015.)

2.pielikuma turpinājums

Zvejas flotes modernizācija (apakšpasākumi “Veselība un drošība” un “Zvejas ietekmes uz jūras vidi ierobežošana un zvejas pielāgošana sugu aizsardzībai”)	- Eiropas Savienībā reģistrēta zvejas kuģa īpašnieks, kas atbilst šādiem nosacījumiem: ✓ tam ir noslēgts rūpnieciskās zvejas tiesību nomas līgums ar zvejas tiesību iznomātāju; ✓ tam ir spēkā esoša speciālā atļauja (licence) komercdarbībai zvejniecībā; ✓ ar tā kuģi divu kalendāra gadu laikā pirms projekta iesnieguma iesniegšanas vismaz 60 dienas ir notikušas zvejas darbības Baltijas jūras (arī Rīgas jūras līča) piekrastē vai aiz piekrastes ūdeņiem, vai tālējās zvejā.	MK noteikumi Nr. 136 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā “Zvejas flotes modernizācija” (spēkā ar 08.03.2016.)
Zvejas ostas, izkraušanas vietas, izsoles nami un patvēruma vietas – ieguldījumi zvejas ostu, izsoļu namu vai izkraušanas vietu un patvēruma vietu infrastruktūras uzlabošanā; patvēruma vietu būvniecībā, lai uzlabotu zvejnieku drošību	- biedrība, kura reģistrēta saskaņā ar Biedrību un nodibinājumu likumu un kurā vismaz trim biedriem komercdarbības joma pārsvarā ir zvejniecība - ostas pārvalde.	MK noteikumi Nr. 290 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā “Zvejas ostas un izkraušanas vietas”” (spēkā ar 01.07.2015.)
Ražošanas un tirdzniecības plāni	- atzīta RO.	MK noteikumi Nr. 131 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā “Ražošanas un tirdzniecības plāni”” (spēkā ar 28.03.2015.)
Galīga zvejas darbību pārtraukšana	- pretendentam ar mencas zvejojošo Latvijas zvejas flotes tīklu zvejas kuģi, kura garums ir no 24-40 m.	MK noteikumi Nr. 559 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākumā “Galīga zvejas darbību pārtraukšana”” (spēkā ar 13.10.2015.)

Avots. izveidots pēc EJZF ZRP 2014-2020 un <http://likumi.lv/>.

Agroresursu un
ekonomikas
institūts

EIROPAS ZIVSAIMNIECĪBAS FONDS:
ZIVSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBAS IESPĒJA

APTAUJAS ANKETA

“Ražotāju organizāciju darbības izpēte tālākas darbības uzlabošanai”

1. Vai, Jūsaprāt, ar MK noteikumos Nr. [753](#) zvejas produktu ražotāju organizācijām izvirzītajām prasībām (t.sk., pasākumiem un darbībām) ir iespējams sasniegt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. [1379/2013](#) zvejas produktu ražotāju organizāciju izvirzītos mērķus? Lūdzu paskaidrojiet!

2. Vai Latvijas zvejas produktu ražotāju organizāciju Ražošanas un tirdzniecības plānos norādītie un īstenotie pasākumi un to darbības ir Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju pietiekami veicinošas? Lūdzu paskaidrojiet!

3. Izmantojot simbolu “✓”, norādiet, ar kuriem MK noteikumos Nr. [753](#) zvejas produktu ražotāju organizācijām noteiktajiem pasākumiem var vislabāk veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju?

“✓”	MK noteikumos Nr. 753 zvejas produktu ražotāju organizācijām ietvertie pasākumi
	3.1.1. ilgtspējīgu zvejas darbību veicināšana;
	3.1.2. nevēlamas nozvejas novēršana un samazināšana;
	3.1.3. centieni nodrošināt zvejas produktu izsekojamību un patērētāju piekļuvi skaidrai un visaptverošai informācijai;
	3.1.4. centieni izskaust NNN zvejas praksi;
	4.1.1. centieni uzlabot nosacījumus organizācijas locekļu zvejas produktu laišanai tirgū;
	4.1.2. ekonomiskās atdeves uzlabošana;
	4.1.3. tirgus stabilizēšana;
	4.1.4. centieni nodrošināt pārtikas piegādi un veicināt augstu pārtikas kvalitātes un nekaitīguma standartu ievērošanu, vienlaikus sekmējot nodarbinātību piekrastes un lauku apvidos;
	4.1.5. centieni samazināt zvejas ietekmi uz vidi, tostarp izmantojot pasākumus, ar ko uzlabo zvejas rīku selektivitāti.

Ja ir vēl kas papildināms attiecībā uz šo jautājumu, lūdzu ierakstiet šeit:

3.pielikuma turpinājums

4. Izmantojot simbolu “✓”, norādiet, kuras MK noteikumos Nr. [753](#) zvejas produktu ražotāju organizācijām ietvertās darbības Latvijas zvejas produktu ražotāju organizācijām būtu jāīsteno vairāk, lai varētu labāk veicināt Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju?

“✓”	MK noteikumos Nr. 753 zvejas produktu ražotāju organizācijām ietvertās darbības
	3.1.1.1. kolektīvi pārvaldīt RO locekļu zvejas iespēju izmantošanu, pamatojoties uz pārvaldības noteikumiem, kas piemērojami dažādiem krājumiem, zvejniecībai un zvejas apgabaliem;
	3.1.1.2. koordinēt dialogu un sadarbību ar attiecīgajām zinātniskajām organizācijām zvejniecības jomā un sadarboties, lai izstrādātu zinātniskus ieteikumus, uz kuru pamata pieņem lēmumus par zvejas resursu pārvaldību;
	3.1.1.3. sagatavot un vadīt zinātniskas un tehniskas kampaņas, kuru mērķis ir uzlabot zināšanas par resursiem, ietekmi uz ekosistēmu un ilgtspējīgu zvejas metožu izstrādi;
	3.1.1.4. veikt pētījumus par jaunu pārvaldības pasākumu piemērošanas ietekmi;
	3.1.1.5. apzināt riskus, kas saistīti ar darba drošību un drošību uz jūras, un veikt kolektīvus riska novēršanas pasākumus;
	3.1.1.6. nodrošināt RO locekļiem palīdzību un apmācību saistībā ar zvejniecības regulējumu, ilgtspējīgas zvejas prakses veicināšanu vai drošību uz kuģa;
	3.1.1.7. faktiski līdzdarboties dažādās zvejniecības pārvaldības struktūrās valsts, reģionālā, Eiropas un starptautiskā mērogā;
	3.1.1.8. koordinēt domu apmaiņu starp RO, tai skaitā no dažādām dalībvalstīm;
	3.1.2.1. apzināt un veicināt zvejas praksi, kas palīdz novērst un samazināt nevēlamu nozveju;
	3.1.2.2. izstrādāt un īstenot nevēlamas nozvejas novēršanas un samazināšanas plānus un kolektīvas darbības;
	3.1.2.3. apzināt vislabākos veidus, kā izmantot šādas nevēlamas nozvejas;
	3.1.3.1. pilnveidot produktu izsekojamības nodrošināšanas metodes;
	3.1.3.2. izvērtēt komunikācijas vajadzības un patērētāju informēšanas pasākumus;
	3.1.3.3. uzlabot produktu marķēšanu, tostarp sertifikācijas procesu norisi, lai veicinātu obligātās un brīvprātīgās papildu informācijas sniegšanu saskaņā ar regulas Nr. 1379/2013 38. un 39. panta prasībām;
	3.1.3.4. sagatavot un īstenot komunikācijas un patērētāju informēšanas pasākumus;
	3.1.4.1. ražotāju apmācība un izglītošana;
	3.1.4.2. zvejas novērotāju programmas un RO locekļu darbības kontrole;
	4.1.1.1. apzināt produkcijas noieta tirgus un palīdzēt virzīt organizācijas locekļu produktu piedāvājumu;
	4.1.1.2. noteikt zvejas produktus, kuru realizācija dažos gada periodos sagādā grūtības;
	4.1.1.3. izstrādāt stratēģijas produkcijas labākai laišanai tirgū, tostarp produktu sertifikācijai;
	4.1.1.4. izstrādāt sertifikācijas procesus, tostarp uzturvērtības un kvalitātes jomā;
	4.1.1.5. veicināt brīvprātīgas papildu informācijas sniegšanu saskaņā ar regulas Nr. 1379/2013 39. pantu;
	4.1.1.6. izstrādāt un pilnveidot jaunas tirdzniecības metodes un rīkus;
	4.1.1.7. nodrošināt RO locekļiem palīdzību un apmācību, kas saistīta ar tirgvedības metodēm;
	4.1.1.8. piedalīties valsts, Eiropas un starptautiska mēroga gadatirgos, lai popularizētu RO locekļu produkciju;
	4.1.2.1. sagatavot un uzraudzīt zinātniskas un tehniskas kampaņas, kuru mērķis ir samazināt darbības izmaksas;
	4.1.2.2. nodrošināt RO locekļiem palīdzību un apmācību saistībā ar zvejniecības uzņēmējdarbības vadību;
	4.1.2.3. izveidot ar izmaksu uzskaiti saistītus pakalpojumus RO locekļiem;
	4.1.3.1. veicināt labāku tirgus izpēti;

3.pielikuma turpinājums

	4.1.3.2. uzlabot RO locekļu zināšanas par galvenajiem ekonomiskajiem virzītājspēkiem piegādes ķēdē;
	4.1.3.3. sniegt ražotājiem praktisku atbalstu, lai labāk koordinētu informācijas apmaiņu ar patērētājiem un citiem dalībniekiem (īpaši apstrādātājiem, mazumtirgotājiem un izsoļu organizētājiem);
	4.1.4.1. sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi popularizēt iniciatīvas, kas saistītas ar tirdzniecības standartiem (kvalitāte, izmērs vai svars, iepakojums, sagatavošanas veids un marķējums);
	4.1.4.2. sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi popularizēt jaunas sugas, kuras iespējams izmantot ilgtspējīgi;
	4.1.4.3. sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi izstrādāt jaunus procesus un produktus;
	4.1.4.4. sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi popularizēt zvejas produktus;
	4.1.4.5. sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi veicināt nodarbinātību zvejniecībā;
	4.1.5.1. sagatavot un īstenot zinātniskas uzskaites un eksperimentālas programmas, kuru mērķis ir novērtēt un mazināt zvejas metožu ietekmi uz vidi;
	4.1.5.2. sagatavot un īstenot eksperimentālas programmas, kuru mērķis ir izstrādāt zvejas rīkus ar mazāku ietekmi uz vidi;
	4.1.5.3. nodrošināt ražotājiem apmācību un palīdzību, lai veicinātu tādu zvejas metožu un zvejas rīku ieviešanu, kas samazina ietekmi uz vidi.

Ja ir vēl kas papildināms attiecībā uz šo jautājumu, lūdzu ierakstiet šeit:

--

5. Vai no Latvijas zvejas produktu ražotāju organizāciju puses ir bijuši ierosinājumi papildināt MK noteikumus Nr. [753](#), tajos iekļaujot arī citus papildus pasākumus un to darbības Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. [1379/2013](#) 7. pantā minēto mērķu sasniegšanai, kas ir ārpus MK noteikumiem Nr. [753](#)? Lūdzu paskaidrojiet!

--

6. Kādi, Jūsaprāt, ir galvenie iemesli, kāpēc Latvijas Zvejas produktu ražotāju organizācijas savos Ražošanas un tirdzniecības plānos norādītos pasākumus un to darbības nespēj pilnībā (100% apmērā) izpildīt? Lūdzu paskaidrojiet!

--

7. Vai, Jūsaprāt, Latvijas Zvejas produktu ražotāju organizācijas ir pietiekoši ieinteresētas MK noteikumos Nr. [753](#) piedāvāto pasākumu un to darbību apgūšanā un īstenošanā? Lūdzu paskaidrojiet!

--

8. Ar kādām problēmām LAD TKOD nākas saskarties veicot Latvijas zvejas produktu ražotāju organizāciju atzišanu un to darbības izvērtēšanu un kontroli? Lūdzu paskaidrojiet!

--

9. Vai ar MK noteikumos Nr. [753](#) noteiktajiem rādītājiem var novērtēt Latvijas zvejas produktu ražotāju organizāciju īstenoto pasākumu un to darbību izpildi? Lūdzu paskaidrojiet!

--

3.pielikuma turpinājums

10. Vai MK noteikumos Nr. [753](#) 2., 3. un 4. pantā noteiktie ražotāju organizāciju atzišanas kritēriji var būt šķērslis, ka netiek dibinātas dažāda veida ražotāju organizācijas Latvijā? Lūdzu paskaidrojiet!

11. Kas, Jūsaprāt, būtu jāmaina/jāuzlabo, lai Latvijā veicinātu ražotāju organizāciju veidošanos un to darbības uzlabošanos? Lūdzu paskaidrojiet!

12. Ja ir vēl kas papildināms saistībā ar ražotāju organizācijām un to darbību, lūdzu ierakstiet šeit:

Paldies par atsaucību!

MK noteikumos Nr. [753](#) noteiktā Ražošanas un tirdzniecības plāna izstrādes un izpildes struktūra

Ražošanas un tirdzniecības plānu izstrādā saskaņā ar:		Ražošanas un tirdzniecības plāna struktūra atbilst:		Ražošanas un tirdzniecības plāna izpilde jāveic saskaņā ar:	
Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1379/2013 28. pants “Ražošanas un tirdzniecības plāns”:	EK regulas (ES) Nr. 1418/2013 2. pantu “Plānu iesniegšanas termiņi un procedūras”	EK regulas (ES) Nr. 1418/2013 pielikumā noteiktajai Ražošanas un tirdzniecības plānu detalizētai struktūrai:	MK noteikumu Nr. 753 3. pielikuma vadlīnijām par Ražošanas un tirdzniecības plānu izveidi	Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1379/2013 28. panta 5. daļu.	MK noteikumu Nr. 753 2. pielikumu “Gada ziņojums par ražošanas un tirdzniecības plānu ieviešanu”
1. Ražošanas un tirdzniecības plāni ir paredzēti, lai īstenotu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1379/2013 3. un 7. pantā izklāstītos mērķus. 2. Ražošanas un tirdzniecības plānā iekļauj: a) nozvejoto vai izaudzēto sugu ražošanas programmu. b) tirdzniecības stratēģiju, lai piedāvājuma kvantitāti, kvalitāti un sagatavošanas veidu pielāgotu tirgus prasībām. c) Pasākumus, kas jāveic ROi, lai veicinātu 7. pantā izklāstīto mērķu sasniegšanu. d) Īpašus sagatavošanas pasākumus, lai pielāgotu tādu sugu piedāvājumu, kuru realizācija parasti gada laikā rada grūtības. e) Sankcijas, kas piemērojamas locekļiem, kuri pārkāpj lēmumus, kas pieņemti ar mērķi īstenot attiecīgo plānu.		1. IEDAĻA - Vispārīga informācija par RO. 2. IEDAĻA - Ražošanas programma un tirdzniecības stratēģija. 3. IEDAĻA - Pasākumi, kas paredzēti, lai sasniegtu Regulas (ES) Nr. 1379/2013 7. pantā noteiktos mērķus. 4. IEDAĻA - Pasākumi, kas paredzēti, lai pielāgotu konkrētu sugu piedāvājumu. 5. IEDAĻA - Sankcijas un kontroles pasākumi.	1. Vispārīga informācija par RO. 2. Ražošanas programma un tirdzniecības stratēģija. 3. Obligātie pasākumi, kas paredzēti, lai sasniegtu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1379/2013 7. pantā noteiktos mērķus. 4. Izvēles pasākumi, kas paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1379/2013 7. pantā minēto mērķu sasniegšanai. 5. Sankcijas un kontroles pasākumi plāna īstenošanā. 6. Izdevumi, kas jāņem vērā plāna īstenošanā. 7. Īstenošanas grafiks. 8. Rezultatīvie rādītāji.	5. RO sagatavo gada ziņojumu par savām darbībām saskaņā ar ražošanas un tirdzniecības plānu un iesniedz to kompetentajām valsts iestādēm apstiprināšanai.	1. RO veids. 2. RO nosaukums. 3. Identifikācijas kods/reģistrācijas Nr. 4. Atrāšanās vieta. 5. Pilnvarotā(-s) persona(-s). 6. Kontaktpersona. 7. Gads, par kuru iesniedz ziņojumu. 8. RO locekļu skaits. 9. Apgrozījums (sadalījumā pa sugām). 10. Galvenās tirgū laistās sugas (sadalījumā pa sugām). 11. Pasākumi, kas paredzēti, lai sasniegtu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1379/2013 7. pantā noteiktos mērķus (pasākums saskaņā ar ražošanas un tirdzniecības plānu, plānotās darbības, sasniedzamie rezultāti, sasniegtais rezultatīvais rādītājs, izpilde %, rezultatīvo rādītāju neizpildes pamatojums, izmaksas EUR). 12. Nozvejas plāna izpilde gadā, par kuru iesniegts gada ziņojums.

Avots: izveidots pēc MK noteikumiem Nr. [753](#), Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. [1379/2013](#) un EK regulas (ES) Nr. [1418/2013](#).

5. pielikums

Latvijas un ES likumdošanā zvejas produktu ražotāju organizācijām noteiktie rādītāji attiecībā uz plānoto pasākumu īstenošanu

EK ieteikumā (2014/117/ES) norādītie rādītāji	Latvijas MK noteikumos Nr. 753 noteiktie rādītāji
Iznākuma rādītāji attiecībā uz plānoto pasākumu īstenošanu, ar kuriem novērtē to, kā ir ievērots(-a):	
Plānotā kuģu aktivitāte, kas cita starpā izteikta jūrā pavadīto dienu skaita un mērķsugu nozvejas apjoma izteiksmē.	✓
Provizorisks produktu tirdzniecības grafiks (sadalījumā pa sugām un sagatavošanas veidiem).	✓
Tirgus iespēju apzināšanai paredzēto darbību plāns.	✓
Produktu sertifikācijai/markēšanai paredzēto darbību plāns.	✓
Provizorisks zvejas piepūles un/vai kapacitātes pārvaldības grafiks (sadalījumā pa zvejas apgabaliem).	✓
Nevēlamas piezvejas samazināšanai paredzēto pasākumu plāns.	✓
Ar noteikumiem un to ievērošanu, ražotāju informētību un kontroli saistīto apmācību grafiks.	✓
Šiem iznākuma rādītājiem būtu jāraksturo arī: - produktu pārdošanas ciklu prognozes; - ražotāju vidējo mēneša ienākumu atbilstība paredzamajam ienākumu līmenim.	✓
Rezultātu rādītāji , ar kuriem novērtē veikto pasākumu devumu ražošanas un tirdzniecības plānu mērķu sasniegšanā:	Rezultatīvie rādītāji , kurus izmantojot, novērtē veikto pasākumu ietekmi uz ražošanas un tirdzniecības plānos izvirzīto mērķu sasniegšanu:
Nozvejoto vai tirgū laisto sugu apjomu un/vai vērtību.	✓
Nozvejoto vai tirgū laisto sugu vidējo izmēru.	✓
Pārdevumu apjoma pieaugumu (sadalījumā pa sugām un/vai produktiem) salīdzinājumā ar ex ante stāvokli.	✓
Jaunu pārdoto produktu skaitu un apjomu. un/vai vērtību salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.	✓
Zvejas piepūles un/vai kapacitātes dinamiku.	✓
Izkrāvumu sastāva un/vai nevēlamu nozveju apjoma dinamiku.	✓
Izkrautās vai iegūtās produkcijas vērtības “uz vienu iedzīvotāju” dinamiku.	Izkrautās vai iegūtās produkcijas vērtības dinamiku.
Ražošanas izmaksu uz vienu ražošanas vienību dinamiku.	✓
Pārdošanas izmaksu uz vienu ražošanas vienību dinamiku.	✓
Ražotāju vidējo mēneša ienākumu dinamiku.	✓
Nepārdoto produktu īpatsvara izmaiņas salīdzinājumā ar ex ante stāvokli.	✓
To produktu vērtības izmaiņas. kuru realizācija sagādā grūtības. salīdzinājumā ar ex ante stāvokli.	✓
Negadījumu skaitu (ar traumām un/vai bojāgājušajiem).	✓
RO noteikumu reģistrēto pārkāpumu skaita izmaiņas.	✓

Avots: izveidots pēc EK ieteikuma ([2014/117/ES](#)) un MK noteikumiem.

6. pielikums

Zvejas un akvakultūras produktu ražotāju organizāciju un starpnozaru organizāciju atzišanas kritēriji

RO veids		Kritērijs
Zvejas produktu RO	Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī aiz piekrastes joslas	▫ Darbojas atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1379/2013 7., 8., 14. un 17. pantā minētajiem nosacījumiem. ▫ Organizācijas biedru īpašumā vai nomā (ar vismaz 12 mēnešu ilgu nomas līguma termiņu no dienas, kad saņemta speciālā atļauja (licence) komercdarbībai zvejniecībā) šo noteikumu 11. punktā minētā iesnieguma iesniegšanas brīdī un turpmāk katra zvejas gada sākumā (pēc stāvokļa 1. janvārī) ir vismaz 20% no to kopējā zvejas kuģu skaita, kuri veic reālas zvejas darbības attiecīgajā zvejas rajonā un ir reģistrēti Zemkopības ministrijas zvejas kuģu sarakstā.
	Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastē	▫ Darbojas atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1379/2013 7., 8., 14. un 17. pantā minētajiem nosacījumiem. ▫ Organizācijas biedru pašu nozvejotās zivis veido vismaz 25% no iepriekšējā zvejas gada un turpmāk no katra nākamā zvejas gada kopējā nozvejas apjoma Baltijas jūras vai Rīgas jūras līča piekrastē vai vismaz katrā atsevišķajā Rīgas jūras līča piekrastes daļā – austrumu daļā (Limbažu un Salacgrīvas novadā), dienvidu daļā (Saulkrastu un Carnikavas novadā, kā arī Rīgas un Jūrmalas pilsētā) un rietumu daļā (Engures, Mērsraga, Rojas un Dundagas novadā).
	Latvijas iekšējos ūdeņos	▫ Darbojas atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1379/2013 7., 8., 14. un 17. pantā minētajiem nosacījumiem. ▫ Organizācijas biedru pašu nozvejotās zivis veido vismaz 15% no iepriekšējā zvejas gada un turpmāk no katra nākamā zvejas gada kopējā nozvejas apjoma Latvijas iekšējos ūdeņos.
Akvakultūras produktu RO		▫ Darbojas atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1379/2013 7., 8., 14. un 17. pantā minētajiem nosacījumiem. ▫ Organizācijas biedri iepriekšējā gada laikā izaudzējuši vismaz 25% no akvakultūrā audzējamās attiecīgās dzīvnieku sugas/-u kopējā izaudzētā produkcijas apjoma Latvijā.
Starpnozaru organizācija (Zvejas produktu RO un akvakultūras produktu RO)		▫ Darbojas atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 1379/2013 12., 13., 16. un 17. pantā minētajiem nosacījumiem. ▫ Organizāciju veido vismaz 3 pārstāvji no divām apakšnozarēm – zvejas produktu ražotāji, akvakultūras produktu ražotāji, kā arī zvejas vai akvakultūras produktu apstrādes uzņēmumi vai vismaz tikpat daudz zvejas un akvakultūras produktu pirmo pircēju – un ja katras starpnozaru organizāciju pārstāvētās apakšnozares gada kopējais apgrozījums veido vismaz 15% no pēdējā noslēgtā gada kopējā attiecīgās apakšnozares apgrozījuma Latvijā un starpnozaru organizācijas atzišanas brīdī par šo apgrozījumu Zemkopības ministrijai ir pieejami atbilstoši statistikas dati.

Avots: izveidots pēc MK noteikumiem Nr. 753. “Zvejas un akvakultūras produktu ražotāju grupu atzišanas kritēriji, kā arī ražotāju grupu darbības nosacījumi un tās kontroles kārtība”.

Latvijas zvejas produktu ražotāju organizāciju Ražošanas un tirdzniecības plānos norādītā SVID analīze 2014. – 2016. gadam

Stiprās puses	Vājās puses
- labs un izdevīgs ģeogrāfiskais stāvoklis; - stabils zvejas kvotu apjoms Rīgas jūras līcī; - netiek piekopta NNN zvejas prakse; - palielinās nozveja un darba ražīgums uz vienu kuģi; - stabils sadarbības partneru loks un zvejas produktu noieta tirgus; - sertificētas ražošanas iekārtas; - MSC sertifikāts mencu produkcijai; - tiek īstenots zivju proteīna un eļļas ražošanas rūpnīcas, un noliktavas projekts; - dalība dažādās zvejniecības pārvaldības struktūrās; - pieredze ES projektu īstenošanā; - aktīva biedru iesaiste kolektīvajos pasākumos; - dažādu darbības jomu biedri (zvejniecības un zivju apstrādes uzņēmumi), un ar vēlmi izpalīdzēt viens otram; - augusi biedru pārliecība par veikto aktivitāšu pareizību un vajadzību; - pieredzējuši un atbildīgi jūrnieki.	- pilnībā nenoslogoti zvejas kuģi; - novecojusi zvejas flote; - nevēlamas nozvejas iespējamība; - nepietiekami finanšu līdzekļi (jaunu zvejas kuģu iegādei un modernizācijai, pilnīgas un efektīvas zvejas kontroles nodrošināšanai, noteikto vides prasību ievērošanai un izmešu samazināšanai); - banku nevēlēšanās kreditēt zvejniecību kā augsta riska nozari; - daudz darba drošības risku; - atsevišķās ostās nav atbalsta zvejas kuģiem ostu pakalpojumu izmaksu samazināšanai; - esošie kontroles pasākumi nepietiekami sniedz informāciju, lai risinātu esošās problēmas; - zivis ir izsmelams resurss; - ierobežots nozvejoto zivju sugu skaits (reņģes un brētliņas); - ilgtermiņā apgrūtināta nozvejas plānošana; - ierobežots noieta tirgus (t.sk., Krievijas tirgus nepastāvība) un iespējas konkurencei starptautiskos tirgos, kā rezultātā samazinās pieprasījums pēc izejvielām; - salīdzinoši neliels biedru skaits.

Iespējas	Draudi
- iespējama zvejas kvotu palielināšanās; - palielinās nozveja un darba ražīgums uz vienu kuģi; - jaunu produktu un pakalpojumu izstrāde un ieviešana; - jaunu noieta tirgu apzināšana un izpēte; - jaunu sadarbības partneru un kvalificētu speciālistu piesaiste; - iespējas veicināt un nodrošināt biedru apmācību un izglītošanu saistībā ar produktu marķēšanu, uzņēmējdarbības vadību un mārketingu; - iespēja piedalīties valsts un starptautiska mēroga gadatirgos un popularizēt biedru produkciju; - iespēja uzlabot darba aizsardzību un drošību; - iespēja samazināt biedru nevēlamas nozvejas apjomus un skaidrot jaunus tās izmantošanas veidus; - iespējas veicināt nodarbinātību piekrastes teritorijā, piesaistot jaunus un kvalificētus speciālistus; - iespēja izmantot Latvijā piedāvātos seminārus un apmācības iespējas; - zvejas rīku un zvejas flotes modernizācija; - iespēja gūt papildus ienākumus no investīcijām zvejas produktu apstrādes iekārtās; - investīcijas Ventspils un Liepājas ostā ļauj ātrāk un kvalitatīvāk nodrošināt labu zvejas produktu kvalitāti; - papildus eksports uz ES valstīm, kurām ir nozīmīgs MSC sertifikāts mencu produkcijai; - valsts un ES struktūrfondu līdzfinansējuma pieejamība zivju apstrādes procesa uzlabošanai; - sadarbība ar valdību, valstiskām un nevalstiskām organizācijām un ES.	- iespējama zvejas kvotu samazināšanās; - zvejas liegumi atsevišķos zvejas rajonos vai atsevišķām zvejas sugām; - zvejas flotes strauja novecošanās; - izmaiņas sadarbības partneru un iedzīvotāju maksāspējā; - informācija par paaugstinātu dioksīda klātbūtni Baltijas jūras zivīm var samazināt patērētāju informāciju par tām; - atkarība no meteoroloģiskajiem apstākļiem (ilglaicīga jūras aizsalšana) un sezonalitātes; - politiska un ekonomika rakstura ietekme (Krievijas embargo, normatīvo aktu maiņa, t.sk. attiecībā uz nozvejas limitu piešķiršanu un zvejas produktu kvalitātes prasībām) un ekoloģiskas katastrofas, kas rada papildus draudus zvejas produktu realizācijai.

Avots: izveidots pēc LAD datiem.

8. pielikums

Latvijas likumdošanā zvejas produktu ražotāju organizācijām noteikto pasākumu darbību atbilstība ES Tirgus kopīgās organizācijas izvirzītajai politikai

EK ieteikumā (2014/117/ES) zvejas produktu RO noteiktie pasākumi		MK noteikumos Nr. 753 noteiktās darbības	LV RO izvēlētās darbības*
3.1.1. ilgtspējīgu zvejas darbību veicināšana	kolektīvi pārvaldīt RO locekļu zvejas tiesības un piekļuvi, pamatojoties uz pārvaldības noteikumiem, kas piemērojami dažādiem krājumiem, zvejniecībām un zvejas apgabaliem	3.1.1.1.	-
	koordinēt dialogu un sadarbību ar attiecīgām zinātniskām organizācijām zvejniecības jomā un sadarboties, lai izstrādātu zinātniskus ieteikumus, uz kuru pamata pieņem lēmumus par zvejas resursu pārvaldību	3.1.1.2.	-
	sagatavot un vadīt zinātniskas un tehniskas kampaņas, kuru mērķis ir uzlabot zināšanas par resursiem, ietekmi uz ekosistēmu un ilgtspējīgu zvejas metožu izstrādi	3.1.1.3.	-
	veikt pētījumus par jaunu pārvaldības pasākumu piemērošanas ietekmi	3.1.1.4.	-
	apzināt riskus, kas saistīti ar darba drošību un drošību uz jūras, un veikt kolektīvus riska novēršanas pasākumus	3.1.1.5.	-
	nodrošināt RO locekļiem palīdzību un apmācību saistībā ar zvejniecības regulējumu, ilgtspējīgas zvejas prakses veicināšanu vai drošību uz kuģa	3.1.1.6.	-
	faktiski līdzdarboties dažādās zvejniecības pārvaldības struktūrās valsts, reģionālā, Eiropas un starptautiskā mērogā	3.1.1.7.	✓
	koordinēt domu apmaiņu starp RO, arī no dažādām dalībvalstīm	3.1.1.8.	-
3.1.2. nevēlamas nozvejas novēršana un samazināšana:	apzināt un veicināt zvejas praksi, kas palīdz novērst un samazināt nevēlamu nozveju	3.1.2.1.	✓
	izstrādāt un īstenot nevēlamas nozvejas novēršanas un samazināšanas plānus un kolektīvas darbības	3.1.2.2.	-
	apzināt vislabākos veidus, kā izmantot šādas nozvejas	3.1.2.3.	-
3.1.3. centieni nodrošināt zvejas produktu izsekojamību un patērētāju piekļuvi skaidrai un visaptverošai informācijai:	pilnveidot izsekojamības nodrošināšanas metodes	3.1.3.1.	✓
	izvērtēt komunikācijas vajadzības un patērētāju informēšanas pasākumus	3.1.3.2.	-
	uzlabot produktu marķēšanu, tostarp sertifikācijas procesu norisi, lai veicinātu obligātās un brīvprātīgās papildu informācijas sniegšanu saskaņā ar TKO regulas 38. un 39. panta prasībām	3.1.3.3.	✓
	sagatavot un īstenot komunikācijas un patērētāju informēšanas pasākumus	3.1.3.4.	-
3.1.4. centieni izskaust NNN zvejas praksi:	ražotāju apmācība un izglītošana	3.1.4.1.	✓
	novērošanas programmas un RO locekļu darbību kontrole	3.1.4.2.	✓

Piezīme: LV RO izvēlētās darbības* – Latvijas zvejas produktu RO Ražošanas un tirdzniecības plānos 2014. – 2016. gadam noteiktās pasākumu darbības.

Avots: izveidots pēc EK ieteikuma ([2014/117/ES](#)), MK noteikumiem Nr. [753](#) un LAD datiem.

8.pielikuma turpinājums

EK ieteikumā (2014/117/ES) zvejas produktu RO noteiktie pasākumi		MK noteikumos Nr. 753 noteiktās darbības	LV RO izvēlētās darbības*
3.1.5. centieni uzlabot nosacījumus organizācijas locekļu zvejas produktu laišanai tirgū:	apzināt produkcijas noieta tirgus un palīdzēt virzīt organizācijas locekļu produktu piedāvājumu	4.1.1.1.	✓
	-	4.1.1.2.	-
	izstrādāt stratēģijas produkcijas labākai laišanai tirgū, tostarp produktu sertifikācijai	4.1.1.3.	✓
	izstrādāt sertifikācijas procesus, tostarp uzturvērtības un kvalitātes jomā	4.1.1.4.	✓
	veicināt brīvprātīgas papildu informācijas sniegšanu saskaņā ar TKO regulas 39. pantu	4.1.1.5.	-
	izstrādāt un pilnveidot jaunas metodes un jaunus tirdzniecības rīkus	4.1.1.6.	-
	nodrošināt RO locekļiem palīdzību un apmācību, kas saistīta ar tirgvedības metodēm	4.1.1.7.	✓
	piedalīties valsts, Eiropas un starptautiska mēroga gadatirgos, lai popularizētu RO locekļu produkciju	4.1.1.8.	-
3.1.6. ekonomiskās atdeves uzlabošana:	sagatavot un uzraudzīt zinātniskas un tehniskas kampaņas, kuru mērķis ir samazināt darbības izmaksas	4.1.2.1.	-
	nodrošināt RO locekļiem palīdzību un apmācību saistībā ar zvejniecības uzņēmējdarbības vadību	4.1.2.2.	✓
	izveidot ar izmaksu uzskaiti saistītus pakalpojumus RO locekļiem	4.1.2.3.	✓
3.1.7. tirgus stabilizēšana:	veicināt labāku tirgus izpēti	4.1.3.1.	✓
	uzlabot RO locekļu zināšanas par galvenajiem ekonomiskajiem virzītājspēkiem piegādes ķēdē	4.1.3.2.	✓
	sniegt ražotājiem praktisku atbalstu, lai labāk koordinētu informācijas apmaiņu ar patērētājiem un citiem dalībniekiem (īpaši apstrādātājiem, mazumtirgotājiem un izsoļu organizētājiem)	4.1.3.3.	✓
3.1.8. centieni nodrošināt pārtikas piegādi un veicināt augstu pārtikas kvalitātes un nekaitīguma standartu ievērošanu, vienlaikus sekmējot nodarbinātību piekrastes un lauku apvidos:	sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi popularizēt iniciatīvas, kas saistītas ar tirdzniecības standartiem (kvalitāte, izmērs vai svars, iepakojums, sagatavošanas veids un marķējums)	4.1.4.1.	-
	sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi popularizēt jaunas sugas, kuras iespējams izmantot ilgtspējīgi	4.1.4.2.	-
	sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi izstrādāt jaunus procesus un produktus	4.1.4.3.	✓
	sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi popularizēt zvejas produktus	4.1.4.4.	-
	sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi veicināt nodarbinātību zvejniecībā	4.1.4.5.	✓
3.1.9. centieni samazināt zvejas ietekmi uz vidi, tostarp izmantojot pasākumus, ar ko uzlabo zvejas rīku selektivitāti:	sagatavot un īstenot zinātniskas uzskaites un eksperimentālas programmas, kuru mērķis ir novērtēt un mazināt zvejas metožu ietekmi uz vidi	4.1.5.1.	-
	sagatavot un īstenot eksperimentālas programmas, kuru mērķis ir izstrādāt zvejas rīkus ar mazāku ietekmi uz vidi	4.1.5.2.	-
	nodrošināt ražotājiem apmācību un palīdzību, lai veicinātu tādu zvejas metožu un zvejas rīku ieviešanu, kas samazina ietekmi uz vidi.	4.1.5.3.	✓

Piezīme: LV RO izvēlētās darbības* – Latvijas zvejas produktu RO Ražošanas un tirdzniecības plānos 2014. – 2016. gadam noteiktās pasākumu darbības.
 Avots: izveidots pēc EK ieteikuma (2014/117/ES), MK noteikumiem Nr. 753 un LAD datiem.

9. pielikums

Zvejas produktu ražotāju organizāciju pasākumu ietekme uz Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju

MK noteikumos Nr. 753 zvejas produktu RO noteiktie pasākumi	Ietekme LAND skatījumā*	Īstenojamās darbības		RO izvēlētās darbības**
		LAD TKOD skatījumā	RO skatījumā	
1.	2.	3.	4.	5.
Ilgtspējīgu zvejas darbību veicināšana				
kolektīvi pārvaldīt RO locekļu zvejas iespēju izmantošanu, pamatojoties uz pārvaldības noteikumiem, kas piemērojami dažādiem krājumiem, zvejniecībai un zvejas apgabaliem;	3,3	-	✓	-
koordinēt dialogu un sadarbību ar attiecīgajām zinātniskajām organizācijām zvejniecības jomā un sadarboties, lai izstrādātu zinātniskus ieteikumus, uz kuru pamata pieņem lēmumus par zvejas resursu pārvaldību;	2,8	-	✓	-
sagatavot un vadīt zinātniskas un tehniskas kampaņas, kuru mērķis ir uzlabot zināšanas par resursiem, ietekmi uz ekosistēmu un ilgtspējīgu zvejas metožu izstrādi;	1,8	-	-	-
veikt pētījumus par jaunu pārvaldības pasākumu piemērošanas ietekmi;	2,8	-	-	-
apzināt riskus, kas saistīti ar darba drošību un drošību uz jūras, un veikt kolektīvus riska novēršanas pasākumus;	3,3	-	-	-
nodrošināt RO locekļiem palīdzību un apmācību saistībā ar zvejniecības regulējumu, ilgtspējīgas zvejas prakses veicināšanu vai drošību uz kuģa;	2,3	-	-	-
faktiski līdzdarboties dažādās zvejniecības pārvaldības struktūrās valsts, reģionālā, Eiropas un starptautiskā mērogā;	2,7	-	✓	✓
koordinēt domu apmaiņu starp RO, tai skaitā no dažādām dalībvalstīm;	2,3	-	✓	-
Nevēlamas nozvejas novēršana un samazināšana:				
apzināt un veicināt zvejas praksi, kas palīdz novērst un samazināt nevēlamu nozveju;	3,8	-	✓	✓
izstrādāt un īstenot nevēlamas nozvejas novēršanas un samazināšanas plānus un kolektīvas darbības;	3,3	-	-	-
apzināt vislabākos veidus, kā izmantot šādas nevēlamas nozvejas;	3,0	-	✓	-
Centieni nodrošināt zvejas produktu izsekojamību un patērētāju piekļuvi skaidrai un visaptverošai informācijai:				
pilnveidot produktu izsekojamības nodrošināšanas metodes;	3,3	-	✓	✓
izvērtēt komunikācijas vajadzības un patērētāju informēšanas pasākumus;	3,7	-	-	-
uzlabot produktu marķēšanu, tostarp sertifikācijas procesu norisi, lai veicinātu obligātās un brīvprātīgās papildu informācijas sniegšanu saskaņā ar regulas Nr. 1379/2013 38. un 39. panta prasībām;	4,7	-	✓	✓
sagatavot un īstenot komunikācijas un patērētāju informēšanas pasākumus;	3,7	✓	-	-
Centieni izskaust NNN zvejas praksi:				
ražotāju apmācība un izglītošana;	2,0	-	✓	✓
zvejas novērotāju programmas un RO locekļu darbības kontrole;	2,0	-	✓	✓
Centieni uzlabot nosacījumus organizācijas locekļu zvejas produktu laišanai tirgū:				
apzināt produkcijas noieta tirgus un palīdzēt virzīt organizācijas locekļu produktu piedāvājumu;	4,5	-	✓	✓
noteikt zvejas produktus, kuru realizācija dažos gada periodos sagādā grūtības;	4,5	-	✓	✓
izstrādāt stratēģijas produkcijas labākai laišanai tirgū, tostarp produktu sertifikācijai;	4,7	-	✓	✓
izstrādāt sertifikācijas procesus, tostarp uzturvērtības un kvalitātes jomā;	4,7	-	✓	✓

9.pielikuma turpinājums

1.	2.	3.	4.	5.
veicināt brīvprātīgas papildu informācijas sniegšanu saskaņā ar regulas Nr. 1379/2013 39. pantu;	3,7	-	-	-
izstrādāt un pilnveidot jaunas tirdzniecības metodes un rīkus;	3,8	-	-	-
nodrošināt RO locekļiem palīdzību un apmācību, kas saistīta ar tirgvedības metodēm;	3,8	✓	-	✓
piedalīties valsts, Eiropas un starptautiska mēroga gadatirgos, lai popularizētu RO locekļu produkciju;	4,3	✓	✓	-
Ekonomiskās atdeves uzlabošana:				
sagatavot un uzraudzīt zinātniskas un tehniskas kampaņas, kuru mērķis ir samazināt darbības izmaksas;	4,0	-	-	-
nodrošināt RO locekļiem palīdzību un apmācību saistībā ar zvejniecības uzņēmējdarbības vadību;	4,0	✓	✓	✓
izveidot ar izmaksu uzskaiti saistītus pakalpojumus RO locekļiem;	4,0	✓	-	✓
Tirgus stabilizēšana:				
veicināt labāku tirgus izpēti;	4,3	✓	✓	✓
uzlabot RO locekļu zināšanas par galvenajiem ekonomiskajiem virzītājspēkiem piegādes ķēdē;	4,7	✓	-	✓
sniegt ražotājiem praktisku atbalstu, lai labāk koordinētu informācijas apmaiņu ar patērētājiem un citiem dalībniekiem (īpaši apstrādātājiem, mazumtirgotājiem un izsoļu organizētājiem);	4,3	-	-	✓
Centieni nodrošināt pārtikas piegādi un veicināt augstu pārtikas kvalitātes un nekaitīguma standartu ievērošanu, vienlaikus sekmējot nodarbinātību piekrastes un lauku apvidos:				
sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi popularizēt iniciatīvas, kas saistītas ar tirdzniecības standartiem (kvalitāte, izmērs vai svars, iepakojums, sagatavošanas veids un marķējums);	3,8	-	-	-
sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi popularizēt jaunas sugas, kuras iespējams izmantot ilgtspējīgi;	2,3	-	-	-
sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi izstrādāt jaunus procesus un produktus;	3,0	✓	-	✓
sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi popularizēt zvejas produktus;	2,7	✓	-	-
sagatavot un vadīt kampaņas ar mērķi veicināt nodarbinātību zvejniecībā;	2,0	✓	-	✓
Centieni samazināt zvejas ietekmi uz vidi, tostarp izmantojot pasākumus, ar ko uzlabo zvejas rīku selektivitāti:				
sagatavot un īstenot zinātniskas uzskaites un eksperimentālas programmas, kuru mērķis ir novērtēt un mazināt zvejas metožu ietekmi uz vidi;	2,8	-	-	-
sagatavot un īstenot eksperimentālas programmas, kuru mērķis ir izstrādāt zvejas rīkus ar mazāku ietekmi uz vidi;	2,7	-	-	-
nodrošināt ražotājiem apmācību un palīdzību, lai veicinātu tādu zvejas metožu un zvejas rīku ieviešanu, kas samazina ietekmi uz vidi.	3,0	-	-	✓

Piezīme: Ietekme LAND skatījumā* - provizoriskā darbību ietekme uz Latvijas zivsaimniecības nozares attīstību un konkurētspēju 5 ballu vērtēšanas sistēmā, kur: 0 – nav ietekmes, bet 5 – ļoti liela ietekme. LV RO izvēlētais darbības** – Latvijas zvejas produktu RO Ražošanas un tirdzniecības plānos 2014. – 2016. gadam noteiktās pasākumu darbības.

Avots: izveidots pēc MK noteikumiem Nr. 753, LAD datiem un dažādu institūciju un ražotāju organizāciju sniegtās informācijas.

SVID stratēģiju piemērs RO

	S (stiprais)	V (vājais)
	Ražotāju organizācija (RO) pārstāv vairāku zvejniecības uzņēmumu intereses noteiktā reģionā Biedrības biedriem ir zvejas kuģi un zinošs personāls ar pieredzi Augsta zvejas produktu kvalitāte un kvalitātei atbilstošs cenu piedāvājums RO biedri pārstāv gan zvejas, gan pārstrādes uzņēmumus	Uzņēmuma darbība ir tieši atkarīga no meteoroloģiskajiem apstākļiem un sezonālītātes Ierobežotas iespējas konkurencei starptautiskos tirgos Novecojusi organizācijas flote
I (iespējas) Jaunu noieta tirgu apzināšana, izpēte Jaunu sadarbības partneru piesaiste RO biedriem Jaunu produktu un pakalpojumu izstrāde un ieviešana Veicināt un nodrošināt RO biedru apmācību un izglītošanu saistībā ar produktu marķēšanu, uzņēmējdarbības vadību, mārketingu Samazināt RO biedru nevēlamās nozvejas apjomus un skaidrot jaunus tās izmantošanas veidus Piedalīties valsts, Eiropas un starptautiska mēroga gadatirgos, lai popularizētu RO biedru produkciju RO biedru zvejas rīku un flotes modernizācijas iespējas	SI Stipro pušu izmantošana iespēju izmantošanā Pieredzējušā un zinošā personāla izmantošana biedru apmācībai par nevēlamās nozvejas samazināšanu un jauniem izmantošanas veidiem	VI Vājo pušu uzlabošana, lai izmantotu iespējas Organizācijas flotes atjaunošana, izmantojot RO biedru zvejas rīku un flotes modernizācijas iespējas Konkurences iespēju uzlabošana starptautiskos tirgos, izmantojot iespējas piedalīties valsts, Eiropas un starptautiska mēroga gadatirgos, lai popularizētu RO biedru produkciju, kā arī izmantojot iespējas jaunu noieta tirgu apzināšanā un izpētē, jaunu produktu un pakalpojumu izstrādē un ieviešanā, veicinot un nodrošinot RO biedru apmācību un izglītošanu saistībā ar produktu marķēšanu, uzņēmējdarbības vadību, mārketingu Pagarināt realizācijas līgumu termiņus biedrības biedru klientiem, kuri nav ilgāki par gadu, piesaistot jaunus sadarbības partnerus RO biedriem
D(draudi) Nepastāvīgā valsts nodokļu politika, kas ietekmē uzņēmējdarbību Zivju resursu izzušana Ģeopolitiskās situācijas izmaiņas, kas skar nozares attīstību	SD Stipro pušu izmantošana draudu novēršanā vai mazināšanā Izmantojot dalību zvejniecības pārvaldes struktūrās, iespaidot valsts nodokļu politiku, kas ierobežo un ietekmē uzņēmējdarbību Izmantot iespēju lobēt savas intereses ES struktūrās Pieredzējušā un zinošā personāla izmantošana racionālas un ilgtspējīgas zvejas nodrošināšanā	VD Vājo pušu uzlabošana, lai novērstu vai mazinātu draudus Diversificēt uzņēmumu darbību, kura ir tieši atkarīga no meteoroloģiskajiem apstākļiem un sezonālītātes, lai mazinātu ilglaicīgas jūras aizsalšanas radītos draudus nozvejai

Padarīt draudus par iespējām. Padarīt vājās puses par stiprajām

1. VDstratēģija (mini-mini) - vājo pušu uzlabošana, draudu mazināšana
2. VI stratēģija (mini-maxi) - vājo pušu uzlabošana, iespēju izmantošana
3. SDstratēģija (maxi-mini) - stipro pušu izmantošana draudu mazināšanā
4. SI stratēģija (maxi-maxi) - stipro pušu izmantošana iespēju izmantošanā

SVID faktoru ranžēšana, 3-5 galveno atstāšana katrā no 4 grupām

Avots: Weihrich, H. The TOWS Matrix - A Tool for Situational Analysis, Long Range Planning, Vol. 15 No. 2, 1982, pp. 54-66.